

Izhaja
vsaki mesec na
2 polah in velja
v Ljubljani
za celo leto
3 glđ. 60 kr.,

PRAVNIK

slovenski.

po pošti pa
4 glđ.,
za vse dijake
in narodne
učitelje samo
2 glđ.

List za pravosodje, upravo in državoslovje.

Budnim pravica.

Vigilantibus jura.

Izdavatelj in urednik **Dr. J. R. Razlag**, odvetnik.

O potepinstvu.

V nekterih deželah so potepuhi, potepini ali rokovnjači že davna kuga, ktera zalezuje ne samo samotne hiše, temuč tudi vasi, trge in mesta po noči in po dnevu, torej se v novejšem času učitelji narodnega gospodarstva, potem izvršitelji kazenskih in policijskih postav in tudi deželni in državni zbori trudijo, pomočke najti, kako bi se odmoglo nejevolji, ktero potepuhi prinašajo. Vsi preiskovalci te žalostne prikazni skoro v vseh zahodno-evropejskih državah so složni v tem mnenji, da je poškodovanje poljedelskih prebivalcev vsake dežele nevarnost za naj boljšo in naj gotovejšo davkovsko in vojno moč, ter da potepini in obrtni berači ravno na deželi (na kmetih) naj ugodnišo priložnost imajo za svoje nevarne vaje. Ako se na dalje pri teh očitnih razmerah pomisli, da končna vrednost vsake države je v skupnem znesku vseh posamnih vrednosti, iz katerih obstoji državna združba, in da nobena, tudi naj boljša državna naprava ne bode nikdar mogla tisto npravno, človeka odlikujoče delo, ktero ima vsak posamezen sam opraviti, za njega storiti, da se torej v silenji k pravi rabi lastnih moči, kakor je deloma v posilnih delalnicah, ne nahaja koreniti pomoček proti tej prikazni; se bode

vsakdo lahko prepričal, da je prašanje o potepuhih ne samo nujno, temuč tudi jako težko rešiti. In tako tudi je, ono je družtvska uganjka človečanstva razmerne pomenljivosti, ker se v njem kaže bolezen človeške družbe sè skelečimi ranami, torej se gostokrat sliši krik v javnih družbah in postavodajnih skupščinah, da časnikarstva ne omenimo, katero je tudi važen faktor narodov po prislovcu: časniki so zrcalo narodove omike. Posebno zviti in prevejani so v velikih mestih: Dunaj, Berlin, Pariz, Londra i. t. d., kjer imajo celó osnovane svoje združbe in na drobno preudarjene naklepe pri svojem pogubnem delovanji. V nemških deželah se navadni zovejo „G a u n e r“, drugi, ki imajo bolj osnovane zveze med seboj tudi v zunajnih deželah in tako rekoč na veliko delajo pa „J a u n e r“. Da svoja hudobna in zvita dejanja ležej izpeljejo in skrivajo, imajo celo svoje posebne izraze za marsiktero reč in vaje od mladih nog, torej policija izdaja od časa do časa cele knjige, v katerih so njihove umetnosti, govor in druge lastnosti popisane, da se državljani na večjo previdnost opominjajo. Mestni potepuhi pošiljajo švoje privržence kaj radi na deželo in so vsi nagniti od tiste gospodarske zanikrnosti, ktera ne razkropi samo lastnih moči, ki so vsaki državi vsled blagodejne rabe koristne, temuč ktera tudi bitno podira mirni in stalni razvoj skupnih moči vseh delavnih prebivalcev. Ako bi ta poškodba narodnega gospodarstva pri vseh tistih, kateri delajo za pomnoženje narodnega imetka in blagora, po pravih potepuhih le nadlegovanje bilo, bi potepinstvo dosti manj občne nevarnosti v sebi imelo; ono vendar ni tako brez nevarnosti, torej se njegova prava lastnost tudi ne izreče s tem, ako se primerja živalim, ktere se živijo od tujega mozga.

Že davno se je iz nadležnega, če ravno iz prva manj nevarnega beraštva izcimilo potepinstvo, kteremu je ono samo poklic in obrt, ki popolnoma zaničuje vse pravne in npravne podlage človeške družbe, ki se odlikuje z nevarno sitnostjo in čudovito zvijačnostjo in predrznostjo v vseh mogočih podobah, ki svoje prikladnosti za silna in hudobna dejanja le

malo skriva — ter tako pritiska na mirno, delavno, trezno in varčno prebivalstvo celih dežel, katero večkrat nujne pomoči pri organih javne varnosti išče, kadar mu ta teža postane nesnosljiva.

Že v srednjem veku je povsod to razširjeno beraštvo neizmerno spridilo vse pravne in gmotne razmere kmetijskih prebivalcev ter je državno moč sililo ostre pomočke rabiti, da se zaduši ali vsaj manj škodljivo stori. Vendar se ni toliko gledalo na bistvene prikazni tega zlega, temuč v posameznih krajih in le od časa do časa se je kruto poskuševalo, to nadlogo s krvavimi sredstvi odpraviti. To se vendar nikjer ni posrečilo, kakor je pokazala skušnja v vseh deželah; vendar pa se je tako spoznala ogromna razširjenost teh žalostnih prikazni in potrebnost, stanovitno in združenimi močmi na odstranjenje teh delovati. Ta plenaželjna druhal je po svojem nagonu naj rajši tam, kjer se je dosti ljudstva zbiralo, torej blizu slavnih samostanov in romarskih cirkvá svojo desetino terjala in vojskujoče se viteze posnemala; torej so se tudi duhovne in posvetne oblastnije na vso moč trudile, temu dobro osnovanemu plenenju žile podvezati. Naj izdatniše so se tem nevarnim gostom upirala obzidana mesta in drugi vtrjeni kraji in kjer se jih niso več ubraniti mogli, so za berače poseben red predpisali, beraška pribežališča in stanišča osnovali, kakor na Dunaji blizu tako imenovanih beraških stopnic ter so ostro nadzorovali ta prenočišča po posebnih beraških oskrbnikih. Leta 1528 je prva knjiga o potepinstvu prišla na svetlo, v kateri so žalostne prikazni te ljudske kuge živimi barvami popisane, tudi se v njej že imenujejo cigani iz ogrskih in turških dežel in druge trume, ktere so pod raznimi imeni vsakovrstne igre javno predstavljale. Vrhunec svojega razvoja pa so potepuhi dosegli v francozkih in skoro vseh nemških deželah po dokončani tridesetletni vojski. V takratnem načinu nabiranja vojakov in sploh sestavljanja in zdrževanja armad je bila skrivnost za neizmerno razširjenje in razvijanje naj nevarnišega potepinstva. Na Francozkem

so takrat taki vojaki svoje posebne vtrjene tabore imeli in z nezaslišano predrznostjo celó postavni oblasti boj napovedali, v zahodnih nemških deželah pa so se potepuhi v velikih trumah spuntali in v malih deželah popolnoma oslabili moč, ktera ima mirne prebivalce varovati, hudobneže pa kaznovati; razuzdane, naglo zbrane vojske iz vseh kotov sveta pa so oddajale potepinom svoje naj nevarniše rokovnjače, katerih tudi vojskovodje niso brzdali mogli. Tako so obstajale posamezne čete razbojnikov in njih pomagačev iz več tisuč glav, katerih dejanja so v resnici daleč prekosovala naj živahnejšo domišljijo, ktera nam popisuje razbojniško romantiko in marsikteri vodja teh je v celi zapadni Evropi dosegel žalostno slavo na vse čase. Trudili so se sicer sodniki in varnostni zbori prebivalstvu pomagati z rabelji, ki so posamezne na kolo vezali, na tezi razpenjali in cele mestne dele razdirali in razbojniška gujezda požigali; vendar je razbojniška druhal vračevala oko za oko, zob za zob, roko za roko in požig za požig v obilniši izmeri ter so tako vse v strah in trepet pripravili, da so starešinstva nekterih mest celo sklenila, odkupiti se od potepinskih družb s polletnim davkom, ker mali vladarji neznatnih nemških dežel niso mogli zadostne brambe dati za mirje marsikterega mesta in trga.

V tej občni in že neprenosljivi sili, v kateri je državna policija svojo medlost javno dokazala in prebivalstvo rokovnjačem prepustiti morala, je sredi 18. stoletja znanost bila, ktera se je v boj spustila s to kugo in se z njo vspešno borila. V letih 1740 in 1755 ste na svetlo prišli dve knjižici o potepinstvu in njegovih zvijačnostih; leta 1793 se je preiskava zoper nekega glasovitega razbojniškega vodjo v Kostnici razglasila in ravno tisto leto je Jakob Scheffer bil izdal „popis potepinstva in beraštva“, kateri je malovredni druhali po mnenji enega takratnega pisatelja nevarniši bil od cele trume policijskih varuhov. Tem je sledilo več razprav o potepinskih in rokovnjaških zvezah v zapadni Nemčiji leta 1804, 1812 in 1813, potem pa leta 1814 v Hamburgu izdani in v

več tisuč iztisih razširjeni imenik naj nevarniših razbojnikov, tatov, beračev in potepuhov. Na podlagi tega je leta 1822 dodelal Schwenken svojo knjigo „o rokovnjaški in potepinski druhalih in posamnih obrtnih tatovih z natančnim popisom njih osob“. Ravno tako izvrstno je popisal Thiele in z mnogimi pozvedbami in opazkami sprevidel svojo leta 1848 v Berlinu izdano knjigo „o židovskih potepuhih na Nemškem, njih navade, posebnosti in jezik“, leta 1858 pa je Avé-Lallemant izdal svoje slavno delo v Lipskem pod naslovom: „o nemškem potepinstvu“. Razširjenost teh knjig po celi Evropi je tej druhalih bolj nevarna postala, kakor trume stražnikov vseh vrst, ker se občinstvo ne brani več samo sè silo in orožjem v roki, ampak ker se je naučilo zapreke delati prekanjeni druhalih pri njenem početji, tako da gostokrat mora le na veliko nevednost in neskušnost tistega računati, kterege opehariti hoče.

V omenjenih popisih kazenskih in policijskih obravnav se nahaja mnogo gradiva za pretresovanje te škodljive prikazni in povsod se je razvidelo, da so se rokovnjači razvili iz navadnih potepuhov in iz teh vselej nadomestovali in da je veliko število potepincev, beračev in lenuhov vseh skoro stanov, ki so brez dela le uživati hoteli pridelke tujega truda, v časih političnega gibanja in družtvenih homatij postali naj nevarniša moč, ktera je podlaga državnega reda večkrat silno omajala in celó razrušiti poskušala. — Ta državam preteča nevarnost tudi v sedanjem času ni nehala, temuč še naprej obstaja, vendar s tem razločkom, da se je najnovejša gibčnost potepinstva pridružila obstoječim razmeram in da je njegova sestava skrivnejša in še bolj zvita in da se njegov nagon vsakokratni položaj za se rabiti premišljenejši kaže, ter da so postopači in potepuhi vseh tudi odličnejših stanov v zvezo stopili, ktera nam kaže globino npravne propadlosti.

(Konec sledi.)

Veljavnost zaveze obresti od ktere glavnice plačevati v polni izmeri brez vsakega odtegovanja.

Anton R. je od Andreja M-a kupil hišo št. 38 v nekem predmestju v Beču, in je ostal dolžen kupnino v ostalem znesku 54.855 gl. a. v., ktera je bila na prodani hiši na dotični stopinji vknjižena. V kupni pogodbi dné 16. marca 1863 se je on v §. 2 zavezal, od tega kapitala obresti po pet od sto odrajtovati in obresti vselej pol leta naprej brez vsakoršnega odbitka in odtegovanja plačevati. Vsled tega je kupec za leta 1863 in 1864 obresti tudi brez odbitka od njega vplačane dohodnine res odštel. Ko je bila vendar pozneje hiša predelana in s tem davka oproščena, je prešla po §. 31 postave o dohodnini zaveza do napovedbe obresti od tega zavarovanega kapitala na prodajalca kot vknjiženega upnika, in on je od tega dohodnino za leta 1865 do konca 1869. leta z 1120 gl. 48 $\frac{1}{2}$ kr. sam poravnal.

Prodajalec je sedaj s tožbo od kupca zahteval plačilo tega zneska, ker se je najprej na navedeni §. 2 kupne pogodbe opiral in razun tega omenil, da se je bilo pri sklepu kupne pogodbe in vstanovitvi tu omenjene določbe obzir vzelo na dohodnino od kupnine kot zavarovanega kapitala plačljivo, da se je razločno in trdno dogovorilo, da jo mora kupec plačevati; da je prodajalec izrekel željo, naj se to razločno in natanko v pogodbo zapiše in da se je to le izpustilo na zagotovljenje pogodbinega sestavljevalca, da so izbrane besede „brez vsakoršnega odbitka“ boljše in bolj razločne, kakor ko bi bilo rečeno, da ima kupec dohodnino tega zavarovanega kapitala prevzeti. Na vse te navedene okoljščine se je ponudil dokaz po svedokih, in razun tega se je kupcu naložila zavračljiva glavna prisega.

C. k. deželna sodnija bečka je z rzsodbo dné 29. septembra 1871, št. 42327, ne da bi bila na ponujene dokaze obzir vzela, tožno zahtevanje zavrnila in sodnijske stroške obeh strank obotala.

Razlogi te rzsodbe pravijo: Ker se je o omenjenem dogovoru sklenila pogodba, in ker so se ustmeni dogovori, na ktere se tožnik opira, in ktere toženec zanikuje in v kterih se nahajajo novi pristavki, po njegovi lastni povedbi menda ob enem vršili, po §. 887 obč. drž. zak. se na nje obzir jemati ne sme, se tožniku tudi ne more prepustiti njih dokazovanje. Iz določbe v pogodbo vvrstene pa, da mora toženec obresti zavarovanega kapitala brez vsakoršnega odbitka plačevati, samo za se pa ne sledi, da bi se bil on, kteri je sicer po tožnikovem obstanji te obresti res brez odbitka tožniku plačeval, tudi zavezal, povrniti od tega plačano dohodnino, to je davščino, ktero ima oni plačevati, ki dohodek poteguje.

Obotanje stroškov obeh strank se vtrjuje s tem, da ta pravda bistveno tolmačenje pogodbe zadeva, tedaj se nobena stranka za svojevoljno ali nagajivo prepirajočo šteti ne more.

Zoper to rzsodbo ste obe stranki vložile prošnjo za presojo, — tožnik v reči sami in toženec zarad obotanja sodnijskih stroškov, poslednji je posebno naglasoval to, da se tu ne nahajajo nikakoršni važni razlogi, kteri bi zamogli obotanje sodnih stroškov opravičiti.

C. k. nadsodnija bečka je z rzsodbo dné 13. marca 1872, št. 1211 prvosodnijsko rzsodbo po njenem celem obsežku potrdila in presojne stroške obeh strank obotala in sicer iz sledečih razlogov:

Stavek, ki se nahaja v kupni pogodbi zarad obresti ostale kupnine od toženca plačevanih, da ima toženec te obresti brez vsakoršnega odbitka plačevati, se pusti, da bi se rabljenim besedam sila ne delala, le tako tolmačiti, da mora toženec vselej vse obresti, kakor so bile izgovorjene, plačevati, ako bi ga tudi zdaj veljavne ali prihodnje postave do kakega odbitka upravičevati vtegnile, in gotovo ni dvomljivo, da ste prepirni stranki pri tem dotične postave o dohodnini pred očmi imeli, ktere posestnikom davku podvrženih posestev davajo oblast, si od obresti ondi zavarovanih kapitalov odtego-

vati dohodnino, ki na nje pride. Toženec tedaj ni imel pravice, se te zastavnemu posestniku priznane pravice posluževati. Tega pa tožnik ne dokazuje, temuč le zahteva, da ima toženec razun čistih obresti še vrh tega plačevati isto davščino, katero ima ta naravnost od obresti, ki mu neprikrajšane grejo, zato plačevati, ker toženec vsled prostosti davka, ktera je posestvu po podretji in prezidanji došla, od njega nobene davščine plačati nima. Tožnik terja tedaj novo davščino, ktera se očitvidno v omenjenih pogodbinih besedah ne nahaja, ktera se tedaj v tem nahajati ne more.

Ako se pa tožnik na izrečenja pri sklepu pogodbe in napravi pisma ravno z namenom na zgorej navedene besede storjena sklicuje, vsled katerih se je toženec k plačevanju dohodnine od kapitalskih obresti vsikakor zavezati hotel, se na to in na dokaze za to ponujene nobeden obzir jemati ne more, ker tu ne gre več za raztolmačenje dvomljivih besed, temuč za dokaz nove toženčeve zaveze, ki se v pogodbi ne nahaja, ktera je po §. 887 obč. drž. zak. nedopustljiva.

Ker tedaj tožnik na to svoj tožni zahtev naslanja, je bil toraj ta po pravici za neveljaven spoznan in tožnikova prošnja za presojo se ni imela vslišati.

Toda gledé na to, da tožnik morda ni bil zarad nejasnosti zgorej navedenih besedi, temuč ker se je neodbitje kakega koli zneska od obresti le na dotično dohodnino opirati zamoglo, k mnenju naklonjen, da mora on vedno svoje obresti brez vse davščine dobivati, da ima tedaj toženec dolžnost, davščino od tožnika plačano, tedaj od njegovih obresti državi odrajtano vrniti, je obotanje stroškov prve stopinje opravičeno, zatorej se tudi toženčeva prošnja za presojo zoper to merjena ni vslišala. Ker ste se obe prošnji za presojo zavrgle, se je tudi obotanje teh stroškov izreklo.

Za dejanje hudodelstva javne posilnosti po §. 81 kaz. zak. je potrebno, da je rabljeno pretenje gospodskino osobo zares v strah pripravilo.

Venceslav H. je dné 10. decembra 1871 na cesti v Frohnsdorfu s svojim nožem mahaje vpil, da bode vsakega, ki mu blizo pride, zabodel.

Ogledovalni žandarmerijski stražnik Jožef B. je H-u zapovedal, da naj nož odda, toda zastonj; ko je pa H. na tretje povêlje z odprtim nožem na žandarmovo glavo vdariti hotel, mu je poslednji z orožjem nož iz roke izbil.

Žandarm B., na ktereга je pri konečni obravnavi zagovornik vprašanje stavil, če se je napada bal, je to vprašanje potrdil, in je dalje rekel, da je bil v skrbi, da bi ga H. ne vdaril, zato je njemu nož iz roke izbil.

C. k. okrožna sodnija v Ljubnem je v tem dejanji v objektivnem obziru spoznala v §. 81 kaz. zak. popisano hudodelstvo javne posilnosti, ker mu je na eni strani službo spolnovajoči žandarmerijski stražnik B. veleval, da njemu nož da, in ker se je na drugi strani B. temu povelju z nevarnim pretenjem zoperstavil; tudi je imel B. vsikakor vzrok bati se, da bi ga H. ne vdaril, ker je bil že zarad hudodelstva težke telesne poškodbe kaznovani H. znan kot razsajalec. Venceslav H. je bil pa z razsodbo omenjene okrožne sodnije le zarad zgorej navedenega prestopka §. 523 kaz. zak. v osemdnevni s postom poostreni zapor obsojen, ker se je poprijela zatoženčeve trditve, da je bil popolnoma pijan.

Na pritožbo c. k. državnega pravdnštva zoper to razsodbo podano je c. k. nadsodnija v Gradcu z razsodbo dné 11. aprila 1871, št. 4552, pritožbo deloma vslišala in Venceslava H. prestopka dejanskega razžaljenja straže §§. 312 in 313 kaz. zak. za krivega spoznala ter ga v tritedenski zapor obsodila, ker iz izpovedb prič Jožefa T. in Ane R. sledi, da je zatoženec z roko okoli sebe mahaje vpil: „Kdor pride blizo mene, tega zabodem“ — iz česar se mora sklepati, da je precej zelo pijan bil. Obe priči potrdite, da

v zatoženčevi roki niste videli nobenega noža in tudi niste bile pred njim v strahu. Med tem razsajanjem je stopil popolnoma oboroženi žandarmerijski stražnik B. pred njega, je zatožencu zapovedal, da naj mu dá nož, in ko je poslednji z nožem na stražnikovo glavo vdariti hotel, mu je ta nož iz roke izbil. Med tem je pa ravno zraven prišel drugi tudi oboroženi žandarm F.

To razsajanje pijanega človeka, pred katerim se tudi neoborožene priče niso nič bale, se ne more imeti za nevarno pretenje zoper dva oborožena žandarma storjeno, tem manj, ko celo dokazano ni, da bi bil zatoženec o napadu svoj nož odprt imel.

Na priziv od zatoženca podan zoper nadsodnijsko razsodbo, kar tiče izmero kazni, je c. k. najvišja sodnija nadsodnijsko razsodbo potrdila.

(Odločba najvišje sodnije dné 20. sept. 1871, št. 11674),

Pristavek. Ta razsodba c. k. nadsodnije v Gradci se ne vjema z ono od ravno te nadsodnije dné 7. junija 1871, št. 6998, izdano in od c. k. najvišje sodnije dné 27. julija 1871, št. 9169 potrjeno, v kateri se je v dejanji po obtožencu obstanem, da je pri hišni preiskavi proti žandarmerijski straži sekuro vzdignil — spoznalo v §. 81 kaz. zak. popisano hudodelstvo javne posilnosti, in se postavilo vodilo, da za omenjeno hudodelstvo ni potrebno, da bi pretenje gospodskino ósobo v resnici v strah pripravilo. Razsodbe višjih sodnij so v nekem obziru zgledna izrečenja po besedah in duhu postave, torej bi koristno bilo ogibati se vsake nedoslednosti, ako ravno razni poročevalci pri zbornih sodnijah dotične razložbe izdelujejo.

Menjično zastaranje se ne pretrga s priznanjem resničnosti dotične menjične terjatve.

Konzulska sodnija v Jašu je z razsodbo dné 26. januarja 1871, št. 675 v veljavi ohranila plačilni nalog, s katerim je

bilo Janezu B. zapovedano, da mora toženi ostali menjični znesek od $71\frac{3}{4}$ zlatov na podlagi od njega sprejete in dné 31. avgusta 1867 zapadle menjice L. S-u v 3 dneh plačati, ker je na vrata pribita bila menjična tožba, kar vročitev tožbe namestuje, še le 28. septembra 1870, tedaj že po preteku dné 31. avgusta 1870 nastopivšega zastaranja, vendar je na to se naslanjajoči toženčev vgovor nevtrjen zato, ker je poslednji po plačilu dné 20. marca 1868 opravljenem in na zadnji strani tožene menjice potrjenem isti čas resničnost menjične terjatve molčé spoznal, in vsled tega je bilo po §. 1497 obč. drž. zak. zastaranje pretrgano.

C. k. nadsodnija je pa na toženčevo prošnjo za presojo dné 25. julija 1871, št. 20693, spremenila prvosodnijsko razsodbo in spodbijani plačilni nalog za pravnoneveljavni spoznala, in c. k. najvišja sodnija je na tožnikovo prošnjo za dosojó nadsodnijsko razsodbo v veljavi ohranila.

Razlogi.

Nadsodnija je menjično tožnikovo terjatev na toženčev vgovor po pravici za po zastaranji nehajočo držala in potem izdani plačilni nalog za pravnoneveljavni spoznala, ker je bila tožba tožencu oziroma menjičnemu vzetniku, kakor je dokazano po preteku triletne dobe v §. 77 menj. reda za zastaranje postavljene vročena, in ker se menjično zastaranje po razločnih besedah 80. člena menbenega reda le po vročitvi tožbe vstavi, toraj ne tudi po molčečem priznanji menjične terjatve.

Vprašanje, ali se je toženec tudi s tožnikovo škodo obogatil in koliko, je občeppravno in tedaj ne more biti predmet menjičnopravne razsodbe, v tem slučaju toliko manj, ker to vprašanje pri obravnavanji ni bilo pretresovano.

(Odločba najvišje sodnije dné 21. februarja 1872, št. 291.)

✓ **Predpisi zastran zidanja novih in popravljanja že obstoječih stavb blizo parovoznih železnic.**

Dvorni dekret dné 28. decembra 1843, št. 40110 nariadeni z ukazom deželnega namestništva dné 22. januarja 1844, št. 3245 obsega v zadevi zidanja novih poslopij na parovoznih železnicah sledeče določbe:

1. Poslopja, ktera se hočejo do 30 sežnjev daleč od železnične sredine staviti, se morajo varno ognja zidati, ali morajo imeti kako drugo brambo zoper nevarnost ognja. Toraj se morajo posebno proti železnici ako je mogoče čisto ogibati line na strehi, ali se pa s steklenino i. t. d. trdno zavarovati.

2. Stavba novih poslopij 5 sežnjev daleč od železnične sredine se prav za prav ne sme dopuščati. Izjema od tega, kjer jih prave krajne razmere ali one železnične voznje dopuste, se sme le za vsaki primerljej posebej po prejšnem dogovoru z glavnim ravnateljstvom državnih železnic dopuščati.

3. Poslopja, ki stoje bližje kot deset sežnjev od železnične sredine, ne smejo naravnost proti železnici dobivati izhodišč, ako bi bila ta izhodišča za pristop na železnico namenjena. Izjeme od tega pravila smejo se le v onih primerljejih, kjer se preteče nevarnosti s pregrajami ali drugimi naredbami previdnosti zadostno odvrniti zamorejo, z dovoljenjem glavnega ravnateljstva dopuščati.

Tudi se mora stavba poslopij opustiti, ako je s tem združena potreba do naprave kakega novega prehoda po železnični nižini.

Te določbe namestništvenega ukaza dné 22. januarja 1844, št. 3245 se morajo, kakor se samo po sebi razumeva, obračati na vse do sedaj v tej deželi izpeljane železnice oziroma na poslopja, ki se imajo v okolici še le staviti, in ktera so že stavljena.

Kjerkoli bi tedaj izjeme od pravila pod odstavkoma 2 in 3 navedenega nastopiti imele, mora se vedno, kakor je zgorej omenjeno, poprej z glavnim ravnateljstvom dotične železnice dogovoriti.

Z obzirom na napredke tehnike v železnični, mašinski in vozni zadevi so bile dalje po besedah ukaza visokega c. k. ministerstva za kupčijo dné 23. aprila 1868, št. 9403, glede na ognjavarno stavbo na parovoznih železnicah stoječa poslopja dopuščene sledeče olajšave in preuredbe:

1. Ognjena okolica ali kraj se loči

a) v zunajno, 30 sežnjev od sredine železničnega tira računjeno in

b) v notrajno, 15 sežnjev od sredine železničnega tira računjeno.

2. V zunajni ognjeni okolici se smejo hiše s škodljivimi kriti.

Zraven se omeni to, da je dopuščeno le ondi poslopja z lepnico kriti, kjer se smejo s škodljivimi kriti. Slamnate strehe so nedopustljive.

3. V notrajni ognjeni okolici se morajo sploh poslopja z ognjovarnimi rečmi kriti.

Ako okoljščine prepričajo je vendar toda le izjemno dopuščena poraba s škodljivimi kritih streh z ognjovarnim po-barvanjem ali tudi brez tega.

4. Pregradne stavbe z obzidanimi predeli z mešanino iz apna in peska ometane se imajo šteti za ognjavarno sestavo.

Dalje se opomni to-le:

Poslopja, ki so v takem stanu, da brez popolnega prezidanja cele hiše ni mogoče jih z ognjavarno streho pokriti, se morajo tako podpirati, in z zgorej navedenimi pregradami in če je treba tudi s podporami prevideti, da zamorejo nositi ali skrlnato ali kositerno streho.

Poraba strešnikov v takih slučajih ni priporočevati. Namesto opaženja z deskami na vrhlih poslopja se imajo v slučajih, kjer podzidje ne dopušča trdnega požarnega zida iz opeke, tudi napraviti pregradne stavbe z obzidanimi predeli in z mešanino iz apna in peska ometane. Kako se ima v posebnem slučaju postopati, mora se po komisijiski obravnavi vstanoviti.

Sploh so merodajne določbe stavbinega reda dne 11. maja 1864. Ker je izvrševanje stavbinega reda po §. 82 tega reda in po §. 28 občinskega reda prešlo na oblast upravnih organov, je ukaz visokega c. k. ministerstva notrajnih zadev dné 21. maja 1854, št. 10930 razglašen z namestniškim ukazom dné 28. maja 1854, št. 12461 dež. zak. št. 18, oddelek II., toliko prenavrejen, da so za dajanje dopustov zidanja za zasebne stavbe ob železnicah zdaj namesto cesarskih političnih oblastnij pristojni v prvi stopinji župani, in v drugi stopinji občinski odbori, okrajni odbori in deželni odbor, in da ima tudi zaradi dajanja stavbine dovolitve odločeno krajno komisijo župan razpisovati, pri čemur se mora, se ve da, gledati na železnične razmere in posebno na predpise železničnega reda.

Kjer železnična oskrbnitstva kot mejači nastopajo, se morajo te kot taki po določbi stavbinega reda zastran brambe železničnih koristi k stavbini komisiji poklicati.

Politične oblastnije se imajo v to le mešati, ako bi se županovo dovoljenje za zidanje ne vjemalo sè zdaj veljavnimi postavami, v katerem slučaju se mora po določbi §. 103 obč. reda postopati. (Ukaz namestništva češkega dné 18. novembra 1870, št. 53712.)

Pristavek. Tudi drugot veljajo enaki predpisi, kar zadeva stavbe blizu železnic, torej ta ukaz velja prav za prav tudi za južne dežele.

Omejenje občinskega vodotoka ni motenje posesti.

Trška občina A-ska na Koroškem je 1858. leta na prošnjo ondesnjega posestnika „na pesku“ za zavarovanje vode za hišo potrebne sklenila in izvršila napravo skupne izpeljave vode, polaganje potrebnih vodilnih cevi in napravo vodnjaka na pesku, potem prihodnje vzdrževanje te vodne izpeljave na občinske stroške.

V 1871. letu je Bogomil D. v eno vodilno cev te skoz njegov listnik izpeljane vode vdela stransko cev z zapornico

(pipo) in tako po dobivanji vode oslabil pritok v skupni vodnjak. Ko so njegovi sosedi to zvedeli, so to samovlastno ravnanje županu naznanili in zahtevali odstranjenje nove priprave. Župan je potem odločil ogled reči s pomočjo zvedencev in ustavil po Bogomilu D. samovlastno napravljeno izpeljavo vode.

Bogomil D. sicer ni zoper to zapoved pritožbe pri pristojni oblastnji podal, vložil je pa precej 4. decembra 1871 ta dan, ko se mu je ustavila izpeljava vode, zoper župana pri c. k. okrajni sodnji A-ski tožbo zaradi motenja posesti. Na to se je obravnovalo, in po dokončani obravnavi se je tožno zahtevanje vslišalo.

Zoper to je župan pritožbo podal, v kateri je posebno sodnijsko pristojnost spodbijal.

Nadsodnija misleča, da je v tem primerljeji župan za brambo občinskega premoženja in njegovega mirnega vživanja službo opravljati dolžan, da tedaj ta reč ne sliši na pravno pot — se ni spuščala v končno razsojo in je deželni odbor prašala za njegovo mnenje, kateri se je tako izrekel, da ta reč zadeva le edino županovo zapoved, zoper katero se pri civilni sodnji tožba ne more vložiti.

Najvišja sodnija, kateri so se spisi v smislu dvornega dekreta dné 23. junija 1820, št. 1669 predložili, je pristopila mnenju c. k. nadsodnije, da tukaj sodnijska pristojnost ne nastopa, in je, ker se je to prigodilo, tudi ministerstvo notrajnih zadev prosilo njegovega mnenja.

Ministerstvo notrajnih zadev je v svojem pismenem odgovoru dné 11. maja 1872, št. 4784 najvišji sodnji naznailo, da tudi ono pristopi misli od njega izrečeni: da v pravdi Bogomila D. zoper župana v A. zaradi ustavljenja izpeljave vode niso sodnije pristojne, temuč samoupravni organi, ker tukaj gré za razsodbo, koliko pravice je D. kot občinski ud imel, izpeljavo vode, ktera ima lastnost občinskega premoženja, za svojo hišo vživati.

§. 456 obč. drž. zak. ne velja za primerljive izvršne rubeži tujih reči.

Tožnik A. je navedel, da je premakljive reči v izvrševalni zadevi toženca B. zoper C. pri poslednjem od sodnije rubljene, že pri neki prejšnji izvršni dražbi zoper C. kupil, in je prosil za rabsodbo, da je B. dolžen, tožnikovo lastnino na omenjene reči priznati, in od izvršenega prava na nje odstopti, ali pa tožniku vrednost nepremakljivih reči plačati. Ne da bi tožnikovo lastnino ometaval, spodbijał je B. le njegovo pravico do tožbe rekši, da je tožnik kupljene premakljive reči C-u shraniti dal in v rabljenje izročil, tedaj se ne more dvomiti nad veljavo rubeži. (§§. 456 in 367 obč. drž. zak.) Tožnik je pripoznaval resničnost te nasprotnikove povedbe, toda zanikaval rabljivost omenjenih paragrafov na slučaj sodnijske zastave.

Prva stopinja je po tožnem zahtevanju spoznala.

Druga stopinja je tožbo zavrnila in v razlogih to-le rekla: Da se določba §. 456 obč. drž. zak. ne prilega samo v pogodbi izgovorjeni zastavi, temuč tudi zastavni pravici po izvršni poti dobljeni, sledi ne le iz splošnjega sostavljanja navedenega paragrafa, temuč tudi iz tega, da §. 450 obč. drž. zak. vse vrste zastavnega prava v njihovih pravnih nasledkih med seboj enači in za nje le razne vrste pridobitve ustanovlja.

Na tožnikovo prošnjo za dosajo, v kateri se je dokazovalo to, da v §. 456 na koncu rabljeni izraz „zastavnik“ govori zoper nadsodnijsko mnénje, ker v tem izrazu ni zapopaden ne izvršeneec, ne sodnik, je c. k. najvišja sodnija prvosodnijsko rabsodbo potrdila uvaževaje, ker se §. 456 obč. drž. zak., na kterega toženec svoj zagovor naslanja, tu ne prilega, ker ta §. preduméva, da je tretji kako tujo premakljivo reč brez lastnikovega dovoljenja zastavil, komur nasproti so bile v tem slučaju reči sodnijsko zarubljene.

(Rabsodba najvišje sodnije dné 10. januarja 1872, št. 9449.)

Gostilničar je odgovoren za robo popotnikov, ktera je bila prinešena v njegovi družini pristopne prostorije.

Vekoslava W. je dné 24. oktobra 1869 v France P-ovi gostilnici v Beču ostala, ter se sè svojim možem v sobo št. 16 nastanila.

28. dné oktobra 1869 gre po kosilu iz sobe, jo navadno zapre in ključ vratarju vroči.

V sobi je pustila zaprto popotno skrinjico in torbo, v kateri je bilo 100 nemških tolarjev, 30 gld. v bankovcih in dragotine vredne 211 gld.

Vrnivša se, najde sicer zaprto sobo, ostrmi pa nad tem, da ste bili popotna skrinjica in torba siloma odprti, in da je bila iz njih vzeta omenjena gotovina in dragotine.

Ona je vsled tega gostilničarja Franca P. tožila na povračilo škode v skupnem znesku 422 gld. 25. kr. a. v.

Toženec je zoper to tožno zahtevanje vgovarjal in rekel :

a. da se zginjene reči niso tožencu telesno iz roke v roke vročile ;

b. da on ne stoji dober za naključbo, in

c. da bi tožnica svoje reči morala v omaro v sobi zapreti.

C. k. okrajna sodnija Landstrasse pa ni na te vgovore obzira jemala ter z rabsodbo dné 15. aprila 1871, št. 3563 toženčevo zavezo do plačila toženega zneska odvisno storila od dokaza po njemu naloženi glavni prisegi o dejanji tatvine, kakor tudi o zapopadku raztrgane ročne torbe in vlomljene popotne skrinjice, in ako se glavna prisega v tožničin prid stori, zastran vzetih reči od tožničine cenitne prisega.

Nadsodnija bečka je na toženčevo prošnjo za presajo to rabsodbo z rabsodbo dné 19. oktobra 1871, št. 15724 potrdila.

Toženec je v svoji zoper enakošni rabsodbi podani prošnji za dosajo trdil :

da bi se „izročitev“, kakor je njeni zapopadek v §. 426 obč. drž. zak. stavljen, morala zgoditi, da bi zamogla po §. 970 obč. drž. zak. dokazati dolžnost, za to dober stati.

Zapopadek izročitve je v postavi povsod isti, le namen, v katerem se izročuje in dejanje, na katero se opira, je različno; v slučajih §§. 426, 452, 481 ustanavlja pridobivanje stvarne pravice, v slučaju §. 958 obč. drž. zak. pa le samo zavezo prevzemnika, ravno zato, ker je v prvih slučajih izročnikov namen drugi, nego v zadnjem slučaju, pomoček za doseg te različnih namenov, to je izročitev ostane pa vedno isti.

Ako postava ondi, kjer ima prevzemnik po izročitvi pravice zadobiti, izročitev iz roke v roke terja, mora to tudi ondi veljati, kjer se ima za prevzemnika z izročitvijo kaka zaveza, namreč hranilna zaveza utrjevati.

Ako se prejemniku ali prevzemniku reč ni vročila, se ne more govoriti o prejemu ali prevzetji.

Ako ima tedaj izročitev pravne nasledke §. 958 obč. drž. zak. vtrjevati, se mora vročitev zgoditi, kakor §. 426 obč. drž. zak. veli.

Izročitev sobinega ključa gostilničnemu vratarju je olajšanje popotnikom, ne more pa veljati za izročitev shranjenih reči.

§. 966 obč. drž. zak. ne daje nadsodnijskemu razumenju, da se tatvina ne more za naključbo šteti, nobene podstave, ker ta §. govori le o slučajih, ako je bila pod ključ djana reč pri hranilcu vložena, za poškodbo ključalnice popotne skrinjice pri tožnici shranjene pa vendar ne more biti toženec odgovoren.

Vsaka tožnici ne po njegovi krivdi ali po njegovih poslih storjena škoda mora se za naključno škodo šteti, tožnica mora tedaj njegovo krivdo na tatvini ali krivdo njegovih poslov dokazati, nikakor pa ni toženec vezan dokazovati, da je bila tožnica brez njegovega zadolženja okradena.

Tatvina je naključba, ki lastnika zadene, ako se zadolženje kakega drugega dokazati ne more, in toženec se ne more šteti za krivega toliko manj, ker on celo ni mogel tožničinih reči hraniti.

Vrh tega je tožnica zgubo denarja in dragotin sama zadolžila, kajti vsaj te bi bila v predalnike v sobi shraniti zamogla.

C. k. najvišja sodnija pa te prošnje za dosojó ni vslišala, ker se od tožnice v najeti sobi toženčeve gostilnice, ktero so zamogli domači ljudje s sobnim ključem od tožnice o njenem odhodu oddanim in gostilničarjevemu vratarju vročenim, kakor tudi po toženčevem priznanji z drugim hišni zaupanim ključem odpirati, se shranjene reči vsled molčečega dogovora imeti morajo za tožencu oziroma njegovim poslom v shrambo dane in zaupane, ker se mogočnost vstopa kake tuje osebe v zaprto sobo zamore vzeti le o kakem ne dobrem shranjevanji teh ključev, ali o kakem ne dobrem zavarovanji zvez s stranskimi sobami, ki se morda nahajajo v sobi, ali pa o kakem površnem pregledovanji gostilničnih sob, v ktere se zamore od zunaj priti, in se tedaj v tem, da ste obe nižji sodniji s pogojem dokazovanja po tožnici o silovitem vlomu njene skrinjice in o raztrganji ročne torbe pri njeni vrnitvi v sobo dné 28. oktobra 1869 zapazenem, o zapazenem zmanjkanji gotovine in reči in vrednosti poslednjih, toženca po §. 970 obč. drž. zak. zastran tožnici s tem storjene škode za plačnika spoznali, ne more videti napačno tolmačenje postave, v smislu dvornega sklepa dné 19. februarja 1833, št. 2593 za premembo enakih rzsodeb opravičevalno.

(Rzsodba najvišje sodnije dné 20. marca 1872, št. 698.)

Pristojnost političnih ali šolskih oblastnij zastran davščin šolskim in cirkvenim služabnikom in zastran prepisa šolskega nepremakljivega imetka.

Deželni šolski svet in c. k. namestništvo sta istega mnenja, da ima v vseh prepirnih obravnavah, ktere zadevajo pravico dobivanja, ali razmerje davščine na račun šole ali šolskega zaloga, tedaj tudi pri prepisnih delitvah davščin med šolo in cirkvijo do kmalo pričakovane izdaje deželnega

zakonika zastran odkupa davščin v denarju in v blagu cirkvam, faram in šolam politična oblastnija pravico odločevati, brez obzira na to, ali se pravica dobivanja zahteva za čas pred ločitvijo šolske službe od cirkvene, ali od tega časa naprej. Vsled tega, ker se je cirkovniška služba ločila od šolske, se imajo še prepirne pravice poravnati, kar tiče delitev davščin v blagu, potem kar zadeva vživanje šolskih poslopij in zemljišč. V več slučajih tudi še niso pravice lasti in vživanje šolskih občin na šolska poslopja in zemljišča vpisane v zemljiščni knjigi. Kar tedaj dotiče prepire, kateri zadevajo pravico dobivanja ali razmerje davščin na račun šole ali šolskega zaloga, ali razdelitev davščin med šolsko in cirkovniško službo, je bilo že z tukajšnjim ukazom dné 15. februarja 1872, št. 693 naznanjeno, da se za odločevanje o tem politične oblastnije za pristojne spoznavajo. Zdaj se pa iz omenjenega izpeljuje to, da deželni šolski svet prizna pristojnost političnih oblastnij o pozvedovanji po navodu dné 17. januarja 1868 zarad izročitve opravil šolskemu konkurenčnemu odboru zapovedanih in v opravljenih dotični komisiji pristojnejih, kolikor so potrebna, da služijo za podlago odločbam tudi v drugih zgorej omenjenih zadevah in izvlasti tudi zavezo političnih oblastnij do dobivanja pripravnih listin za prepire šolskih občin na šolska poslopja in zemljišča na slučaje, kateri se vtegnejo še primeriti in brez nazajne veljave na že izdana prepisna izrečenja, na kolikor niso bila spodbijana.

(Ukaz deželnega šolskega soveta štirskega dné 25. aprila 1872, št. 1560.)

O naredbah politične izvršbe se ne more toževati pred rednim sodnikom.

Urad za izmero pristojbin je zoper A. predpisal davščino za neko sodnijsko razsodbo. Plačevalec se je pozneje prezdolžil, in finančna uradnija je plačilni nalog oskrbniku kon-

kurzne mase vročila, kateri se pa ni brigal za nalog zato, ker bi mu ga bila imela po dvornem dekretu dné 3. februarja 1821, št. 1737 (zadevalo je starejši konkurz) konkurzna sodnija vročiti. Med tem je bil konkurz zopet preklican. Finančna oblastnija je pa zoper oskrbnika konkurzne mase po politični poti izprosila izvršbo za plačilo te davščine, vsled ktere se je več hišne oprave zarubilo. Oskrbnik konkurzne mase je pa pri c. k. deželni sodnji dunajski podal tožbo zoper državni zaklad na priznanje lastninske pravice omenjenih reči, zahteval je odpravo izvršbe, kakor tudi vstavljenje vseh drugih izvršnih stopinj s tem pristavkom, da vloži varščino, ako je treba.

C. k. deželna sodnija na Dunaji je z odlokom dné 21. novembra 1871, št. 66045 tožbo zavrnila, ker ni lastnina zarubljenih reči v prepiru, temuč le zaveza do plačila dotične javne davščine, in taki prepiri ne spadajo pred civilnega sodnika.

C. k. nadsodnija je zavrnitev tožbe potrdila, ker gre tu le edino za odpravo rubežni od politične oblastnije izprošene, za kar pa sodnija ni pristojna.

(Odločba nadsodnije dné 20. grudna 1871 št. 25431.)

V nekem drugem primerljeji je A. zoper državni zaklad vložila izločno tožbo, v kateri je ona dokazovala svojo lastninsko pravico na reči vsled ukaza dunajske mestne oblastnije zoper svojega moža zarubljene.

Finančno oskrbništvo se je zoper rešitev te tožbe po njenem zahtevanju pritožilo, in nadsodnija je pritožbo vslišavša tožbo zavrnila zato, ker ta tožba meri zoper odločbo politične oblastnije, ktera se po členu XV. 2 postave dné 21. decembra 1867 št. 144 (državne temeljne postave o sodniški oblastnosti) pred civilnim sodnikom ne more spodbijati, in ker se dvorni dekret dné 29. maja 1845, št. 898 le onim slučajem prilega, v katerih sodnik izvršbo dovoli.

(Odločba c. k. avstr. nadsodnije dné 9. aprila 1872 št. 6500.)

Z izvršbo se pretrga zastaranje na tri leta omejene predpravice davkov in zemljiščne odveze.

C. k. finančna prokuratura je spodbijala od c. k. okrajne sodnije tržske dné 18. avgusta 1871, št. 4513 sestavljeno razdelitev skupila v znesku 4940 gld., ki se je dobilo v izvrševalni zadevi koroške hranilnice zoper Alojzija D. zarad 1050 gld. s pripadki vred po prodaji njegovega posestva v R. 22. dan junija 1871, izvršeni zato, ker ji niso bili kot predstvena pravica odkazani črez tri leta od izvršne dražbe nazaj rajtano zaostani davki in odplačilni deli davščine za odvezo zemljišč iz 1867. in 1868. leta v znesku 80 gld. 26 $\frac{1}{2}$ kr.

C. k. nadsodnija graška pa z odlokom dné 24. novembra 1871, št. 13459 ni vslišala dotične pritožbe, kajti po dvornem dekretu 16. dné septembra 1825, št. 2132 in 11. dné novembra 1831, št. 3533 zbirke pravosodnih postav, potem po §. 31 konk. reda gre pri sodni razdelitvi skupila kakega po dražbi prodanega posestva ces. davkom od posestva in vsled ukaza ministerstva za pravosodje dné 19. maja 1856, 83 drž. zak. to posestvo zadevajočim kapitalom za odvezo zemljišč za 3 leta od dné izvršne dražbe nazaj računjeno postavna zastavna pravica ali predstvo pred vsemi vknjiženimi terjatvami, zastavna pravica za dalje kot tri leta zaostane se mora pa po določbi dvornega dekreta dné 14. februarja 1840, št. 4645 in po §. 31 konk. reda vmakniti zastavnim terjatvam.

Ministerski ukaz dné 3. maja 1850, št. 181 drž. zak. se pa le davščinam od prenosa nepremakljivega premoženja prilega in le pri teh davščinah se po njihovem knjižnem vpisu vstavi zastaranje predpravice.

Nenakaz starejših kot triletnih zaostanih davkov v znesku 80 gld. 26 kr. kot predpravice se tedaj vpira na postavo.

C. k. najvišja sodnija je pa vendar gledé na to, da je c. k. finančna prokuratura z odlokom c. k. okrajne sodnije

tržske dné 8. marca 1869, št. 1308 izprosila izvršno zastavno pravo za davke in davščine od odveze zemljišč v skupnem znesku 227 gld. 89 kr. a. v. iz leta 1867 in 1868 zaostane na dotično Alojzij D-ovo posestvo in to da je izvršbo vsled njegovih prošnja, št. 2441/96, 393/71, 1036/71 nadaljevanji izvršbe za izterjanje davkov in davščin od odveze zemljišč vsled ministerskega ukaza dné 3. maja 1856, št. 181 d. zak. vstavilo zastaranje njihove na 3 leta vtesnjene predpravice, gledé na to, da je bilo toraj po vložbi izvršne prošnje de pr. 4. maja 1869, št. 1308 tedaj ob času, ko pravica do predstva za davke za leto 1867 in 1868 zaostane še ni bila zastarana, zastaranje vstavljeno in da je po nadaljevanji one izvršbe do dneva dražbe zastavnega posestva, namreč do 22. junija 1871 zastaranje vstavljeno ostalo, zatorej gre tudi od nižjih sodnij kot že zastaran iz predstvenih pravic izločenemu znesku od 80 gld. 26 $\frac{1}{2}$ kr. davkov in davščin od odveze zemljišč iz leta 1867 in 1868 na omenjeno posestvo pravica do predstva, priziv c. k. finančne prokurateure vslišavši in odločbi nižjih sodnij spremenivši zaukazala, da se morajo tudi od nižjih sodnij izločeni zneski od 80 gld. 26 $\frac{1}{2}$ kr. zadevajoči za leto 1867 in 1868 zaostane davke in davščine od odveze zemljišč odkazati kot predstvena pravica in da se mora vsled tega razdelitev skupila popraviti.

(Odločba najvišje sodnije dné 14. februarja 1872, št. 1565.)

Za mrtvega se sme izreči, kdor je bil v krvavi bitki, akoravno ni dokazano, da je bil smrtno ranjen.

Katarina K. je dné 8. julija 1869 zarad svoje nove možitve prosila, da bi se njeni mož Miha K., pešec 77. polka pešcev za mrtvega izrekel, ker ona se je sklicevala na to, da je bil on po bitvi pri Skalici dné 28. junija 1866 po grešen in od tega časa ga ni bilo na dan.

To zahtevanje se je z enakošnima odločbama c. k. okrožne sodnije v Premyslu dné 21. februarja 1872, št. 13898

in c. k. nadsodnije Lvovske dné 7. maja 1872, št. 9389 vslišalo in Miha K. je bil za mrtvega izrečen in c. k. najvišja sodnija je na podlagi predloženih spisov ta dva izreka potrdila. Razlogi:

§. 24 obč. drž. zak. res v 3. odstavku določuje, da se ima pri kaki težki poškodbi v vojski smrt za gotovo šteti, ako dotičnega, kateri se ima za mrtvega spoznati, skoz tri leta več ni.

Težka poškodba pešca M. K. v bitvi pri Skalici, ktere se je 77. polk pešcev vdeležil, sicer ni dokazana, toda postava dopušča spoznanje za mrtvega tudi takrat, ako je bil tisti, kateri se ima za mrtvega spoznati, v kaki bližni smrtni nevarnosti.

Tudi je po potrdbi c. k. dopolnitnega okrajnega poveljništva omenjenega polka pešcev in po listu iz glavne knjige o pešci Mihaelu K. po službeni poti poslanem dokazano, da se je on dné 28. junija 1866 bitve pri Skalici vdeležil in da se je od tega časa pogrešal.

Ako se tedaj premisli, da je bila ta bitka, kakor znano, jako kervava, se ne more dvomiti, da je bil zgrešenec takrat v bližnji smrtni nevarnosti, in da triletni pretek od tega časa zadostuje, da se on za mrtvega spozna.

Ako se dalje premisli, da je od te bitke že več kot tri leta preteklo, in da on, akoravno se je razglas v Lvovskem in praškem uradnem časniku natisnil, svojega življenja ni naznanil, in da je dalje tudi njemu postavljeni skrbnik z njegovim spoznanjem za mrtvega zadovoljen, in da ni vzroka, nad njegovo smrtjo dvomiti izvlasti zato ne, ko gališki kmetovalec svojo deželo bolj ljubi, da gotovo ne bode stanovanja v kaki drugi deželi iskal, in ker naposled tudi ni znano, da bi bila zakonska K. med seboj nezadovoljno živela; ste tudi obe stopinji z obzirom na §. 24 in 112 obč. drž. zak. popolnoma vtemeljeno njegovo spoznanje za mrtvega zarad nove možitve njegove žene Katarine K. izrekli.

(Odločba najvišje sodnije dné 22. maja 1872, št. 5227.)

✓ **Kdo je „delavec“, za ktereга ima stroške ozdravljanja plačevati tisti, ki mu delo daje?**

Dragotin K. iz L. v spodnji Avstriji, magazinski delavec severne železnice, je bil od 27. junija do 7. avgusta 1870 v dunajski splošni bolnišnici na očesni bolezni ozdravljivan. Oskrbništvo bolnišnice se je obrnilo na dunajsko mestno starišinstvo zaradi plačila stroškov za preskrbljenje v znesku 14 gld. 10 kr. in njihovega izterjanja ob severne železnice.

Mestna oblastnija je železnično društvo po §. 12 vladinega ukaza dné 30. marca 1837, št. 12234 za dolžno spoznala, omenjene stroške — za 30 dni — plačati.

Vodstvo severne železnice je v pritožbi na namestništvo naglasovalo to, da se §. 12 navedenega pravila ne prilega delavcu Dragotinu K., ker ta je bil le dninar, kateri je bil po delu najet in odpravljen, smel poljubno priti ali izostati, je le dnino dobival, tedaj ni v nobeni službeni zvezi, on bi bil na vsak način dobil nakaz za bolnišnico, ako bi bil spadal v vrsto služabnikov.

Namestništvo je pritožbo vslišalo, ker se zaveza delodajalcev do povračila stroškov preskrbljenja v smislu §. 12 dvornega dekreta dné 30. aprila 1840, št. 11757 in §. 73 obrtnijskega reda brez preobilnega pritiskanja delodajalcev ne more raztegovati na dninarje in na vrste delavcev, s kterimi se po razmeri dela in opravila enako dninarjem ravna; Dragotin K. je pa po razmeri dela k onim delavcem spadal, s kterimi se enako dninarjem ravna.

Zoper to odločbo se je spodnje-avstrijski deželni odbor na ministerstvo pritožil, in odrekoval, da bi bil K. le samo v magazinu dninaril, da se tembolj iz izpovedbe nekega magazinskega služabnika, v obravnavalnih spisih nahajajoče razvidi, da je on, kakor vsi delavci severne železnice, ako bi zbolel, imel pravico do sprejetja v bolnišnico vsmiljenih bratov, kamor se je plačeval skupni znesek, da ga pa ondi zaradi tega niso mogli sprejeti, ker ni ondi nobene očesne klinike. Razun tega je K. prvih 14 dni svoj zaslužek po-

polnoma prejel, drugi čas svojega ozdravljevanja pa le polovico zaslužka, on se tedaj nima šteti kot iz službene zaveze izpuščenega.

Ministerstvo notrajnih zadev je tudi dné 16. aprila 1872 pritožbo deželnega odbora vslišalo, in vodstvo severne železnice s porabo pravih predpisov dné 18. februarja 1837 in 30. aprila 1840 gledé na to, da je bil K. v opravih severne železnice kot delavec v službi, in ker ni dokazano, da bi bil samo dninaril, za dolžno spoznalo, plačati stroške preskrbljenja v znesku 14 gld. 10 kr.

V §. 6 ces. patenta od 10. oktobra 1849, št. 412 drž. zak. zemljiščnim in hišnim posestnikom pristoječa pravica se z neizvrševanjem izgubi in se pozneje ne oživi več.

Toženec Janez W. je zoper tožbo Katarine H. zarad plačila 18 gld. 77 kr. kot četrletnega odplačila izgovorjenega užitka za se na toženčevem posestvu št. 1 v W. zavarovanega vgovarjal to, da je tožena terjatev po pobotu biti nehala, ker ima on po postavi pravico, od obresti na svojem posestvu zavarovanih glavnih odtegovati dohodnino, da on tega skoz 14 let ni storil, da se pa zdaj za svojo pravico poganja, po kateri ima on 306 gld. 53 kr. terjati.

V ta vgovor je c. k. okrajna sodnija E-ska z razsodbo dné 10. grudna 1871, št. 12215 privolila in tožbo zavrnila.

C. k. nadsodnija praška je pa z razsodbo dné 19. februarja 1872, št. 4726 po tožnem zahtevanju spoznala, in c. k. najvišja sodnija je na toženčevo prošnjo za dosojjo nadsodnijsko razsodbo potrdila. Razlogi:

Gledé na to, da se toženec njemu po odstavku 6. ces. patenta dné 10. oktobra 1849, št. 412 drž. zak. dane pravice pri plačevanju njene izgovorjene terjatve kot plačilo vsako leto odtegovati obresti po pet od sto v letih 1856 do 1868 ni poslužil, da se je tedaj izvrševanju te pravice v resnici odpovedal, gledé na to, da ni nobene pravne podstave, iz

katere bi toženec zdaj povračilo onih zneskov, katere je on odtegovati pravico imel, odtegnil pa ni, terjati ali ta znesek izkazani tožničini terjatvi pobotno nasproti postaviti mogel, ker je njega vezala dolžnost, plačevati davek od zemljišča in poslopja, ker je on tedaj s plačevanjem tega davka le svojo lastno dolžnost spolnoval, nikar pa ni za tožnico kaj potrošil, kar bi ona sama po postavi storiti imela (§. 1042 obč. drž. zak.), da se pa tudi o plačilu krivičnega dolga iz kake pomote (§. 1431 obč. drž. zak.) ne more govoriti, ker toženec še celo ni trdil, da bi ne vedel, da ima pravico, tožnici postavne obresti odtegovati, je nadsodnijska razsodba popolnoma postavna in se mora po toženčevem v prošnji za dosajo stavljenem zahtevanju potrditi.

(Razsodba najvišje sodnije dné 1. maja-1872, št. 4002.)

Ako se za brezplačno zastopano stranko izterja kaj denarja, se imajo njenemu brezplačnemu zastopniku iz tega plačati ne samo gotovi stroški, temuč tudi zamuda in zaslužek.

France W. je Ignacija J. tožil na platež odškodovanja in zgube pri zaslužku v znesku 500 fl. in na povračilo za prestane bolečine v znesku 1000 fl., dobil je pa iz te v vseh treh stopinjah dognane pravde za odškodovanje in zgubo pri zaslužku le 10 fl. in za povračilo za prestane bolečine 75 fl. 40 kr. tedaj vkup le 85 fl. 40 kr. nepogojno pripoznanega.

Ta znesek je njegov brezplačni zastopnik dr. R. od toženca Ignacija J. tudi precej prejel, toda ga ni svojemu zastopancu izročil, temuč si ga na odbitek svojih vkup na 115 fl. 45 kr. sodnijsko vgotovljenih stroškov obdržal.

Ko je France W. zoper to pri odvetniški zbornici pomoči zahteval, mu je odbor z odlokom dné 27. septembra 1871, št. 940 naznanil, da se na njegovo pritožbo gledé na vgotovljeni izkazek stroškov njegovega postavljenega brezplačnega zastopnika in gledé na §. 16 postave za odvetnike obzir jemati ne more.

Na novo pritožbo od Franceta W. pri nadsodnji podano je pa vendar nadsodnja v Gradci po prejetem izrečenju dr. R-a z odločbo dné 6. decembra 1871, št. 14769 uvaževaje da je France W. v svoji zoper Ignacija J. zarad povračila za prestane bolečine in za škodo dognani pravdi postavljenje dr. R-a kot brezplačnega zastopnika izprosil, torej svojo revščino postavno skazati more, uvaževaje da so bili sicer stroški te pravde za dr. R-a z odlokom c. k. okrajne sodnije v Mürzzuschlagu dné 20. junija 1871, št. 794 skupej na 115 gld. 45 kr., oziroma po pregledu dotičnega izkazka v zaslužku na 78 gld. in v gotovih stroških na 37 gld. 45 kr. vgotovljeni, in da je postavljeni brezplačni zastopnik po §. 16. odvetniške postave upravičen, ako od njega zastopana stranka pride do premoženja, iz tega za svojo zamudo in trud iskati plačila, vendar uvaževaje, da se zapopadek besede „premoženje“ ne more raztegovati na vsak majhen znesek, ktereга taka stranka doseže po pravdni poti, sicer bi se pravi namen brezplačnega zastopanja skoro v vseh slučajih popolnoma vničil in ta revščini namenjena skrb bi se ne tej, temuč le postavljenemu brezplačnemu zastopniku naklonila, da ta sicer ne sme škode trpeti, da pa do dokazane plačilne zmožnosti svoje stranke nima pravice do odškodovanja — France W-ovo pritožbo deloma vslišala ter spoznala, da ima dr. R. pravico, od 85 gld. 40 kr. pri Ignaciji J. za Franceta W. prejetih si obdržati gotove stroške brezplačnega zastopanja v znesku 37 gld. 45 kr., da pa vendar mora ostali znesek od 47 gl. 95 kr. v 14 dneh pritožniku Francetu W. izročiti.

C. k. najvišja sodnja je pa uvaževaje, da §. 16. odstavek 4 omenjene postave zastran velikosti iz zastopanja stranki dobljenega premoženja ne loči ne gotovih stroških, ne zastopnikovega odškodovanja za zamudo in trud in tudi ne postavlja gotovega zneska, po ktereга dosegi bi še le zastopana stranka z doseženim premoženjem dobra stala za gotove stroške in za odškodovanje zastopnika, uvaževaje, da se nespodbijano dr. R-u za zastopanje Franca W. v zgorej

omenjeni pravdi in sicer za gotove stroške 37 gld. 45 kr. in za odškodovanje 78 gld. pravnoveljavno pripoznalo, in da je tedaj dr. R. po §. 19 odvetniške postave imel pravico, ta njemu priznani znesek odtegniti ali, ker prejete gotovine ni bilo zadosti, to njegovo terjatev poravnati, si obdržati celi po J. izterjani znesek od 85 gld. 40 kr. — dr. R-ov dosojni vtok vslišala, nadsodnijsko odločbo ovrgla in Franca W. z njegovo pri nadsodnji vloženo pritožbo zavrnila.

(Odločba najvišje sodnije dné 28. februarja 1872, šte. 1799.)

Pozvedba zvedencev oziroma precenba na večni spomin se ima na zahtevanje razlastenca tudi brez dokaza nevarnosti v zamudi in ne glede na nasprotnikove vgovore dovoljevati, ako lastnik ni zadovoljen z odškodnino po upravni poti izrečeno.

A. je zoper državni zaklad prosil za ogled s pomočjo zvedencev, da se zve vrednost zemljišča za zidanje mosta mu odvzetega, ker se on ni zadovoljeval z odškodnino po upravni poti odločeno in ker je mislil pravdo začeti, da bi dobil večjo odškodnino.

Prva stopinja je to prošnjo po prejšnem zaslišanji strank zavrnila, ker se sme dokaz po zvedencih na večni spomin v smislu §. 188 sod. reda, kakor je od A. zahtevani ogled, po dvornem dekretu dné 15. januarja 1787 zbirke pravosodnih postav št. 620 črka *g* le dovoliti, ako se mora reč zavoljo nevarnosti odlašanja hitro ogledati, ali ako po nasprotnikovi zaslišbi med strankami nastane nasprotje. Takošni pogoji se pa tu ne nahajajo, ker po eni strani nevarnost odlašanja celó ni bila dokazana, in ker se je po drugi strani finančna prokuratura namestovaje državni zaklad zoper dovolitev ogleda upiralo.

C. k. nadsodnija je v prošnjo dovolila, ker to zadeva dokaz po sodnijskem ogledu, ki meri na večjo odškodnino po pravni poti dosegljivo za zemljišče za cesto odvzeto v smislu

dvornih dekretov dné 2. maja 1818 in 11. oktobra 1821 (zbirka političnih postav zvezek 46 št. 42 in zvezek 49 št. 151). To bi se sicer imelo po določbi sodnjega reda dokazovati, k čemur se pa ne potrebuje niti pismena potrdba kake nevarnosti odlašanja, niti dovoljenje nasprotné stranke.

C. k. najvišja sodnija je potrdila nadsodnijsko odločbo s tem pristavkom, da isto opravičujejo njeni razlogi in ministerska ukaza dné 8. decembra 1855, št. 213 in dné 27. aprila 1859, št. 71 drž. zak., da to zadeva sodnijsko precenitev, katero je upravna oblastnija prošnjiku A. pri zgorej omenjeni obravnavi pridržala, in da se pri takošnih precenitvah po §. 201 sod. reda sicer mora ravnati po oblikah dokazovanja na večni spomin, da pa njegovi pogoji ne morajo nastati. (Odločba najvišje sodnije dné 31. oktobra 1871, št. 13135.)

Pridobitev vknjižene terjatve po izbrisu vsled plačila opravljenem pri skupno zastavljenem posestvu.

B. vknjiženi lastnik zemljišč št. 70. 72. je C-u plačal njegovo ondi vkupno zavarovavo terjatev, izbrisala se je pa le pri št. 90. Na to je bilo po izvršilni poti A-u kot C-ovemu upniku prisojena, kateri je izprosil prenos pri zemljišči št. 72, in potem zoper B-a ko posestnika tega zemljišča vložil zastavno tožbo.

Obe nižji sodnji ste tožno zahtevanje po §. 469 obč. drž. zak. vslišali, na plačilo od toženca C-u dano pa ne ozir jemali.

C. k. najvišja sodnija je pa tožnika zavrnila iz sledečih razlogov: Iz določbe §. 469 obč. drž. zak., po kateri zastavno posestvo zastavljeno ostane do izbrisa dolžne pogodbe, sledi, da tretji, kateri zanašaje se na javno knjigo izprosi vknjižbo na še zavarovalno hipoteko, s tem zastavno pravico doseže. Toda iz pokazane C-ove pobotnice dné 8. julija 1863 se razvidi, da mu je ta plačal glavnico v znesku 200 gl. na posestvo št. 70 zavarovano. Tožnik A. mora

zoper sebe pustiti veljati dokazno moč te pobotnice, ker je on po izvršilnem prisojilu te terjatve stopil na C-ovo mesto. Dalje je po potrdbi zemljeknjižnega urada na pobotnici dokazano, da je bila ona terjatev na podlagi pobotnice pri posestvu št. 70 dné 20. julija 1863 izbrisana. Dalje se ne da spodbijati to, da ste bile obe posestvi št. 70 in 72 za to terjatev skupno zastavljeni in tožnik je po prilogah od njega podanih dné 13. novembra 1868 sprosil prisojilo terjatve pri obeh posestvih, in na to dobil dovolilni odlok dné 24. novembra 1868, kateri se pa ni mogel izpeljati pri posestvu št. 70 zarad zgorej navedenega izbrisa 1863. leta. Pod temi okolščinami bi bil tožnik pri porabi potrebne pazljivosti iz javne knjige razvideti zamogel, da je bila terjatev, ktere izvršilnega zemljeknjižnega prisojila je on prosil, že 1863. leta plačana in izbrisana, in on se nič več ne more poklicevati na to, da je le z zanašanjem na javne knjige terjatev dosegel. Zarad tega ste bili v smislu dvornega dekreta dné 15. februarja 1833 zbirka pravosodnih postav št. 2593 enakošni odločbi nižjih sodnij spremenjeni, in A-ova zastavna tožba zavrjnena.

(Odločba najvišje sodnije dné 9. januarja 1872, št. 9167.)

Razpis c. k. ministerstva za deželno brambo od 10. maja 1872, št. 3791 zastran preskrbljenja deželnih brambovcev, ki so o svojem službovanji v stoječi vojski postali nezmožni.

Ker se je primerilo, da so deželni brambovci zarad nezmožnosti, baje v stoječi armadi si nakopane, terjali preskrbljenje še le med tem, ko so bili v brambovski zvezi, je c. k. državno ministerstvo za vojaške reči velelo, da je za razsojo pravice do preskrbljenja iz skupnega vojaškega državnega stroškovnika neogibno potrebno, da se dotični še med tem, ko so v dejanski službi ali ravno, ko iz nje stopijo, predstavijo novi pregledni komisiji.

Pri tem stanu reči se je z okolnim razglasom dné 5. maja t. l., št. 3891/649, po ukaznem listu za deželno brambo natisnjenim, brambovskim oddelkom zapovedalo, da naj skrbe za to, da se brambovci, kateri se iz kterega koli si bodi vzroka k armadi sklicujejo in se novi pregledni komisiji predstaviti morajo, in ktere ta komisija za resnično oslabiljene spozna in kateri si te nezmožnosti niso v dejanski brambovski službi nakopali, brez zadržka z doslužnim odpuštkom domu izpuste.

Soud političnega društva sme le biti, kdor je dopolnil 24. leto svoje starosti.

Dragotin E., kateri še ni 24. leta starosti spolnil, vendar pa za polnoletnega spoznan bil, je bil v nemško politično društvo v Z. za uda vpisan. Še le pozneje je prvomestnik zvedel, da E. še ni dosegel naravne doletnosti, on je to reč precej okrajnemu glavarju naznanil ter ga prašal, če je vpis omenjenega uda dopustljiv.

Namestništvo je na to odločilo, da z obzirom na §. 21 obč. drž. zak. in na §. 30 društvene postave dné 15. novembra 1867 smejo biti udje političnih društev le moški doletni avstrijski državljani, toraj osebe, ktere so 24. leto starosti spolnile.

V pritožbi zoper to odločbo naglasovalo se je to, da od sodnije priznana doletnost veliko večje pravice daje, nego je politična društvena pravica.

Ministerstvo notranjih zadev je dné 6. februarja 1872, št. 526 potrdilo namestništveno odločbo, ker se po §. 30 društvene postave dné 15. novembra 1867 nedoletni za ude političnih društev vpisovati ne smejo, k nedoletnim so pa po §. 21 obč. drž. zak. vsi isti prištevati, kateri 24. leta starosti še niso spolnili, in ker v onih pravicah, ktere po §. 252 tega zakonika z doseženim izrečenjem doletnosti nastajajo, ni zapopadena tudi dotična politična pravica.

Odgovornost zemljemerca za nesrečo pri delanji železnice vsled podkopanja zemlje.

Vsled nesreče pri Plzenjsko-Duhcevi železnici blizo B. dné 20. maja 1870 storjene, pri čemur je bila Terezija P., ki je ondi delala, po zasipu zasuta, in da je vsled dobljene poškodbe še isti dan zaradi izgube premnogo krvi vmrla, je bilo več delavcev pregreška zoper varnost življenja v §. 335 kaz. post. zaznamovanega za krive spoznano, na razne kazni z zaporom obsojeno, kateri so jih tudi prestali.

Še le po končni obravnavi zoper njih dovršeni je okrožna sodnija v Taboru povod našla, da je tudi zoper zemljemerca Venceslava M., kateremu so bila na tej železnici tehnična dela izročena, in kateri je bil v prejšni preiskavi le kot pričazaslišan, zaradi pregreška zoper varnost življenja kazensko preiskavo vpeljala, ker je bil po izpovedbah več prič, med temi tudi po izpovedbah obsojencev Antona H., Franca S. in Vojteha B., da so bili na tej železnici takošni zasipi sploh navadni in da jih je ogledovalni zemljemerec zapaziti moral in jih ni odstranil, postavni sum dokazan, da se je navedenega pregreška tudi vsaj po zaniknem nadgledovanji ali po opuščenji prepovedi oziroma branjenji spodkopovanja zemlje krivega storiti vtegnil.

Izid pozneje dovršene končne obravnave, pri kateri so kot soobdolženci zatoženca Venceslava W. držani Anton K., France J. in Vojteh B., kateri tudi iz tega vzroka niso prisegli, poslednjemu svoje izpovedbe v obraz potrdili, se je dozdeval c. k. okrožni sodniji v Taboru in na pritožbo c. k. nadsodniji češki zadosten, da ste ga z njunima dotičnima enakoglasnima rabsodbama dné 20. januarja 1872, št. 349 in 19. februarja 1872, št. 5836 v §. 335 kaz. post. zaznamovanega pregreška zoper varnost življenja krivega spoznali, ker ste vzeli za dokazano zanemarjenje potrebne pazljivosti ne le po §. 271 reda kaz. pravde po izpovedbah omenjenih sokrivcev, temuč tudi po §. 264 reda kaz. pravde po njegovem lastnem obstanji pri končni obravnavi, ktera je v zapisniku o končni obrav-

navi tako-le zaznamovana: „Pri opraviu njemu izročnem je lahko mogoče, da je mimo podkopovanja zemlje hodil, pa ga videl ni“. —

C. k. najvišja sodnija je pa na priziv Venceslava W. razsodbi nižjih sodnij spremenivša izrekla, da on ni kriv omenjenega pregreška. Razlogi:

V pričujočim slučaju se pregreha zoper obtoženca ne more šteti za dokazano niti po sokrivcih, niti po njegovem obstanji.

1) Ne po sokrivcih, kajti tudi po tem, ako bi se Anton H. France S. in Vojteh B. — kar nikakor ni dokazano — za sokrivce Venceslava W. prištevati zamogli, ni zoper njega dokaz o njihovih trditvah po njihovih izpovedbah za vtrjen držati, ker jim manjka potrebnost verjetnosti ad e in f §. 269 reda kaz. pravde, ker ga zarad svojega lastnega obsojenja sovražijo, in ker dalje iz izpovedb že v prejšni preiskavi zaslišanih opravičevalnih prič očitno vidi nasprotno njihovih trditev, namreč dogodek, da je Venceslav W. vse podkopavanja ostro prepovedoval, da se je te prepovedi držal in da je nevbogljivce brez milosti kaznoval.

Ako se pomisli, da se po preiskavi zemlja v četrt ali k večemu v pol uri tedaj večkrat na dan tako podkopati zamore, da je zemljemerec Venceslav W. imel dolžnost, tehnična dela na tri četrti ure dolgi železnici oskrbovati, da je moral izvlasti dela pri tehničnih železničnih rečeh oskrbovati, in nikakor ne posamna dela pri izkopovanji v zemeljnih zarezah, da je to posebno ogledovanje tembolj vodnike odločenega dela tikalo, da pa vrh tega Venceslav W. pri najnatančnejšem razumenji svojih dolžnosti do nadzorovanja, kakor se samo po sebi razumeva, ni mogel ob enem nazoč biti na vseh straneh njemu v pazenje izročene stvari, temuč da je obhod vseh strani, kjer je njegovo tehnično oskrbovanje nastopiti imelo, brez dvombe velik del vsakega dné terjal, in da mu je bilo še le čez več ur mogoče, na že obhojeno in ogledano stran isti dan vnovič priti, mora se spoznati, da so takošni skriti

spodkopi zemlje večkrat nastati zamogli, brez da bi bil za nje vedel, jih sam zapazil ali za njih izvedel, ker so se mu kot kaznjivo toda vendar delavce zadevno dejanje se vé da skrbno zakrivali, da se on tedaj za nahajanje takošnih skrivnih spodkopov zemlje za odgovornega spoznati ne more, in ako so spodkopi navstali, se na zanemarjenje dolžne pazljivosti sklepati ne more.

Toliko manj se Venceslav W. gledé na omenjeno podkopovanje zemlje sme dolžiti zanemarjenja spolnovanja svojih dolžnosti, ker je on po svoji nespodbijani povedbi 20. maja 1870 zarezno prerezna št. 1214 že ob štirih zjutrej ogledoval in ni nič nerednega zapazil, potem še se le ob štirih popoldne v to zemljino zarezno vrnil, ker iz preiskave sledi, da je bilo podkopovanje zemlje, kterega nasledek je bila navedena nesreča, med 9. in 10. uro dopoldne tedaj brez Venceslav W-ovega vedenja in o njegovi nepričujočnosti delano, ker se je proti 11. uri dopoldne nesreča zgodila.

2) Ne po Venceslav W-ovem obstanji, kajti ne gledé na to, da on izrečenje s tistimi besedami, kakor so bile pri konečni obravnavi zapisane, razločno zanikuje, se to ne opira nikakor ne na ono posebno podkopovanje zemlje, katero se je 20. maja 1870 zvrševalo, in smrt Tereze P. naklonilo in na katero se ima tu edino pri razsodbi obdolženčevega zadolženja obzirati, se tedaj gledé na to podkopovanje zemlje ne more spoznati za obstanje kakega zadolženja in ne rabiti za dokaz krivde.

(Razsodba najvišje sodnije dné 9. aprila 1872, št. 3662.)

Vgovor neprištetega denarja se zavrže zavoljo nedoločnosti prisega.

Toženec B. je proti A-ovi tožbi zaradi povračila posojila v znesku 800 gld., katero je bilo dokazano po dolžnem pismu v postavnih oblikah izdanem in od njega v formalnem obziru ne spodbijanem, v katerem se je prejem omenjenega posojila

potrdil, vgovarjal, da mu tožnik ni doštel omenjenih 800 gl. in je dal tožniku v dokaz vgovora ne doštetega denarja (exceptio non numeratae pecuniae) o navedenem stavku zavračljivo glavno prisego.

Nižji sodnji ste nepogojno po tožnem zahtevanju brez obzira na glavno prisego spoznali, in c. k. najvišja sodnija je zavrгла toženčevo prošnjo za dosojó iz sledečih razlogov: B-ova trditev, da mu A. celega zneska od 800 gld. ni v gotovem doštel, je prenedoločna, da bi se za to dana glavna prisega dopustiti zamogla in da bi se enakošni glavno prisego izključujoči razsodbi nižjih sodnij za očitvidno nepostavni spoznali. B. sam ne trdi, da bi ne bil dobil prav nobene vrednosti, temuč le, da ni dobil 800 gld., in ne pové, kateri del tega je prejel. Ako je pa on en del gotovo prejel, bi ne bil po posledku storjene prisege odvezan od celega dolga, ker bi bil on vendar le dolžen, vsaj prejeti znesek vrniti. B. ni pravi prigodek, kateri ga je naklonil k temu, da je dolžno pismo izdal, nikjer na tanko in razločno povedal, njegova splošna in nedoločna trditev, da mu tožnik zneska od 800 gl. ni v gotovem doštel, tudi ko bi bila dokazana, ga ne more toliko manj odvezati od plačila, ker se izdanje tako pravilnega dolžnega pisma tudi na kaki drugi pravni naslov, nego na onega doštetve gotovega denarja opirati zamore.

(Razsodba najvišje sodnije dné 8. novembra 1871, št. 11006.)

Občinski ponočni čuvaji spadajo k osobam v §. 68 kaz. post. navedenim in njih razžaljenje je prestopok §. 312 kaz. post.

Po noči od 25. na 26. marca 1871 je naselnika iz S. Jakopa K. in Vojteha T. zadéla vrsta, v vasi na požarni straži biti.

Proti 12. uri po noči se pripelje voz, v katerem so bile štiri osebe, deloma k finančni straži spadajoče.

Jakop K. in njegov tovarš sta jim zatrdovala, da sta na ponočni straži in da imajo toraj povedati kam da potujejo.

Eden izmed finančnih stražnikov plane hitro z voza, potegne sabljo, in s plosko sabljo Jakopa K. večkrat po hrbtu vdari ter ga pita z malopridnežem, ker je on sè svojim tovaršem na cesti na straži, ne pa da bi od kočee do kočee hodil.

C. k. okrajna sodnija v Lezajsku je vsled tega finančnega stražnika Stanislava R. z rzsodbo dné 14. junija 1871 prestopka §. 312 kaz. zak. za krivega spoznala ter ga zato primerno v zapor obsodila.

C. k. nadsodnija v Krakovem je pa z odločbo dné 21. novembra 1871, št. 16163 to rzsodbo na zatoženčeevo pritožbo spremenila in Stanislava B. dolženega prestopka s pristavkom za nekrivega spoznala, da dolženo dejanje po §. 496 kaz. post. vstanovlja prestopok razžaljenja časti, kateri je pa vsled §. 530 kaz. zak. po zastaranji nehal biti, ker je vzela za resnico, da ponočna straža ne spada med v §. 68 kaz. zak. navedene osebe, in da toraj zatožencu opotikano dejanje prestopka §. 312 kaz. zak. ustanoviti ne more.

C. k. najvišja sodnija je toda pritožbo c. k. državnega pravdnštva vslišala ter rzsodbo prve stopinje potrdila.
Razlogi:

V. člen občinskega reda dné 5. marca 1862, št. 18 pripušča odločno občinam krajno policijo, k čemur tudi spada postavljenje ponočnih straž, in pri čemur je vse eno, ali se izvrševanje ponočne straže opira na posebno povelje, ali če se vravna pravi vrstni red, v katerem krajni naselniki vsakokrat na ponočno stražo hodijo, ker se morajo tudi v poslednjem slučaji stražniki prištevati za delajoče vsled naročila oblastnije.

Tedaj je nedvomno, da ponočni stražniki spadajo v vrsto osob v §. 68 kaz. zak. omenjenih in da tedaj njih ustno ali dejansko razžaljenje prestopok §. 312 kaz. zak. ustanovlja.

(Odločba najvišje sodnije dné 14. marca 1872, št. 4865.)

Tožba železniškega društva zastran ničnosti v razlastilnem ravnanji opravljene in s pritožbo ne spodbijane cenitve zemljišča ni pripustljiva.

Društvo južne železnice, katero je potem, ko je izrek o razlastitvi pravno moč zadobil, vsled §. 9 črka *c* železnične postave dné 14. septembra 1854, drž. zak. št. 238 izprosilo sodnijsko precenitev zemljišč razlastenega posestnika B., se je vsled prevelikega zneska izmerjene odkupnine za poškodovano držalo, in je zoper B. tožbo podalo, 1. s poglobitnim zahtevanjem, da se procenitev za neveljavno izreče, in 2. ako se to zahtevanje zavrne, z eventualnim zahtevanjem, da naj se precenitev zaradi poškodbe črez polovico ovrže. Prvo zahtevanje je društvo podpiralo s tem ter reklo, da je pripravljeno po svedokih in zvedencih dokazati, da je bil izmed cenivcev le eden cenivec v smislu §. 259 zahodn. gal. sodn. reda za to zmožen, da je drugi cenivec posebno svojo nezmožnost pokazal po neresničnosti razložb, na ktere se njegova precenitev opira; da so vse domenitve, na ktere opiraje se sta cenivca vrednost zemljišč vstanovila, napačne, neresnične in pravim razmeram neprimerne, tedaj je neresnično mnenje in izrek izvedencev.

Prva sodnija je tožbo zavrnila zaradi tega, da je v smislu §. 9 črka *c* navedene postave dné 14. septembra 1854, št. 238 izvršena sodnijska cenitev šteti za sodnijsko delo zunaj pravde, katerega stranka le s pravnimi pomočki v §§. 9—18 tega patenta zaznamovanimi podbijati sme in posebna pravda izključena (§. 18), da je tedaj, ker društvo južne železnice ni nastopilo edino dopustljivega pota, zadobilo pravno moč in je nespodbijavna postala, iz česar sledi neveljavnost tožne reči, kar zadeva poglobitno in tudi eventualno zahtevanje, da k nedopustljivosti zadnjega zahtevanja razun tega pomanjkuje tudi pravni pogoj, vezavno razmerje strank opirajoče se na plačljivo pogodbo.

C. k. nadsodnija je dopustila zgorej navedene tožničine dokaze in je svojo vmesno razsodbo s tem vtrjevala: „Pred-

pisi v §§. 9—18 patenta dné 9. avgusta 1854, št. 208 se tu ne privilegajo, kjer ne gre za kako prostovoljno cenitev v smislu 6. poglavja navedenega patenta, temuč za posilno cenitev, katero je društvo železnice vsled §. 9 črka *c* postave dné 14. septembra 1854, št. 238 pri stvarni sodnji izprosilo, in ktera se je po določbi sodnega reda (ktere po §. 272 patenta dné 9. avgusta 1854, št. 208 za prostovoljne cenitve tako daleč veljajo, kolikor ni postavljene nobene izjeme) izvršiti mogla spodbijana cenitev je tembolj sodnijska cenitev, ktera se je morala zarad v §. 9 črka *c* železničnega reda domenjene silnosti reči po sodnijski poti v smislu §§. 259 in 260 zahodn. galicijskega sodnega reda izvrševati in se je tudi izvršila. Praša se tedaj, kdaj in s kakim pravnim pomočkom se more taka za razlastitvene namene izvršena cenitev spodbijati. Po §. 9 črka *c* železničnega reda ostane, ako se pri cenitvi ni ravnalo po vseh predpisih o sodnem pozvedenem stanu reči, lastniku, kateri misli, da mu gre večje odškodovbje, v tem obziru pridržana pravna pot. Ta pot mora se pa v slučajih §. 9 črka *c* tudi železnični započeti dopustiti, ker se iz §. 9 črka *c* ne razvidi, da je le razlastencu pravna pot zoper cenitev odprta, in ker bi bilo v nasprotnem razmerji, kjer gre za dajanje in vračilo, nedopustljivo, le eni stranki pritožbo zoper cenitev dopuščati, in jo za drugo stranko za nespodbijavno izreči. Kot obema strankama pridržana pravna pot se pokaže pot pritožbe zoper cenitev v slučajih, v kterih se iz vzrokov spodbijati zamore, o kterih (na primer zunajne pomanjkljivosti, posebni pogrški) se brez prejšne zaslišbe nasprotne stranke razsojevati more, in kjer se to storiti ne more, dana je pot tožbe na neveljavnost cenitve. Dopustljivosti tega zadnjega pravnega pomočka ne ovira postavna nedopustljivost pregleda in precenitve (§§. 272 in 273 zahodnogališkega sodnega reda), ker ta prepoved le hoče reči, da, dokler ni cenitev za neveljavno izrečena, se o ravno tej reči ne sme drugo mnenje izrekati ali vnovič ceniti, in ker cenitev kake reči po pravnomočni rzsodbi za neveljavno spoznana

ravno več ne obstoji, toraj se tudi nova cenitev ne pokaže kot precenitev. Mnenje, da se po zamujenem roku pritožbe zoper cenitev zunajne pomanjkljivosti več nasproti staviti ne morejo, vtegne opravičeno biti, ne pa mnenje, da je s tem odvezano spodbijanje tudi zaradi notrajnih pogreškov. Praša se tedaj, alj se pogreški take vrste tu nahajajo in kateri. Po §. 9 črka c železničnega reda se po razlastitvi na eni strani, in po plačilu ali vložbi cenjene vrednosti na drugi strani sklene kaka plačilna kupčija, kaka prodaja, katera je sicer prisiljena, toda zaradi tega ne neveljavna, ker ne vsaka sila, v nobenem slučaju pa postavna sila pogodbe ne oslabi. Iz tega sledi, da vzroki, kateri so natvezeni na neveljavnost pogodbe, na primer zvižaja, bistvena pomota vtegnejo tudi imeti za nasledek neveljavnost v kaki razlastitvi izvršene cenitve in iz okoljščine, da cenivci pri cenitvi od sodnika odločeni sodnijsko povelje izvršujejo, sledi, da tudi prestopek mej pooblastila, osebna nezmožnost ali nepoštenost cenivcev i. t. d. neveljavnost cenitve vtrditi vtegnejo. Ali se pa o kaki postavno izvršeni (§. 273 zahodno-gališkega sodn. reda) cenitvi zamore govoriti, ako cenivci, katerim sodnik določitev prave cene kake reči veli, svojemu izreku priljubivno posebno vrednost postavljajo? Ker je tožnica rekla, da se pri izvrševanju spodbijane cenitve niso spolnovala glavna pravila postave, da se cenitev na napačne domenitve in dejanske okoljščine naslanja, in da se zvedenci nezmožnosti in sumljivosti dolže in da jo te pomanjkljivosti, kakor je rečeno, k spodbijavni tožbi opravičujejo, se morajo dopustiti za to ponujeni dokazi.

C. k. najvišja sodnija je prvosodnijsko razsodbo potrdila. Razlogi: Najvažniše pri razsoji te pravde je pač to, da se pri cenitvi tožničn zastopnik ni opiral zoper zmožnost in nesumnost zvedencev in da ni stavil „pridrška kake daljše pravne razsodbe“ (pridršek pravne poti, kakor si ga §. 18 patenta dné 9. avgusta 1854 drž. zak. št. 208 misli). Pri pomanjkanji tega pridrška je po navedenem §. 18 izključena pravna pot za spodbijanje cenitve, ko se izvlasti izjemki, v

9. odstavku tega §. omenjeni tu ne nahajajo, ker je železnično društvo pri obravnavi pooblastenec namestoval, in ker mu postava ne daje nikakor posebne pravice do tožbe. V zadnjem obziru je za ta slučaj merodajen §. 9 črka c železnične postave, kateri le lastniku, kateri misli, da mu gre kako večje odškodovanje, pravno pot prihranjuje. Ako se pa hoče cenitev šteti za po pravilih §§. 260 in 273 zahodno-gališkega sodn. reda izvršeno, se pokaže tudi pod tem pogojem njeno spodbijanje po pravni poti nedopustljivo, ker se s tem posebno naredba nove cenitve zahteva, ktera bi se po §§. 272 in 273 zahodno-gališkega sodn. reda štela za neveljavno pregledovanje ali precenitev. Naj se že cenitev misli za izvršeno ali po določbah o ravnanji zunaj pravde, ali pa po onih o ravnanji v pravnih, vedno pride se k sklepu, da je cenitev, ker se je tožnik oziroma njegov pooblastenec zdržal vsakega po postavi mu dopuščene vtikanja v izvolitev izvedencev in zoper sodno sprejetje cenitve ni pritožbe podal, v pravno moč stopila, in se nič več ne more s tožbo spodbijati.

Sodnijsko pozvedovanje o domovinskem pravu ni odločilno.

Dné 12. aprila 1869 so v splošno bolnišnico V-sko v gornji Avstriji vzeli človeka, kateri se je Dragotin W. imenoval, ki je pri sebi imel list okrajnega glavarstva K-skega, datiran od 27. marca 1869, kateri mu je veleval, da naj se poda v svojo domačijo in ta človek je rekel, da je doma v I. v Šleziji. Ker je na dotično bolnišnično vprašanje nazznanjena občina I-ska v Šleziji odgovorila, da je Dragotin W. ondi popolnoma neznan, se je bolnišnično oskrbnitvo V-sko obrnilo na okrajnega glavarja v V. s prošnjo, da naj vpelje obravnavo o pristojnosti bolnišničinega rejenca Dragotina W.

Iz njegove zaslišbe se ni mogel dobiti nobeden razlog za pozvedbo njegove domovinske pravice. Kot podatka za odkazanje brezdomovincev ste se vendar nahajale dve okolj-

ščini njegovega prijetja, kateri šte bili tudi po spisih dokazani:

Dné 31. oktobra 1868 je žandarmerija Dragotina W. v Hauski občini v K-skem okraji na Tirolskem prijela in ga zarad sumnje, da ima ponarejeno potno knjižico, k c. k. okrajni sodnji K-ski pripeljala. Ta sodnja se je obrnila zato, da bi kaj gotovega pozvedela o pristnosti potne knjižice pri Dragotinu W. najdene, na kresijsko predstojništvo brunoviško v Blankenburgu, katero je sicer izreklo, da je potna knjižica ondi izdana, ob enem pa dokazalo, da je njena prva stran popolnoma ponarejena, in da je W. ondi čisto neznan, tedaj se je branilo tega, da bi bil on tje prigan. C. k. okrajna sodnja K-ska na Tirolskem je tedaj W-a zarad ponarejanja potne knjižice v petdnevni zapor obsodila, in ga je pustila iti svojo pot, ker za preiskavo ni bila potrebna kaka daljna pozvedba o domovinskih razmerah.

Vnovič je bil Dragotin W. dné 7. decembra 1868 v občini R. v vojvodini Solnograjski prijet in k okrajnemu glavarstvu S-skemu prigan. Potepinova povedba kazni zapora v K. na Tirolskem prestani je okrajno glavarstvo K-sko naklonilo k temu, da je Dragotina W. v K. odgnati pustilo. Okrajno glavarstvo K-sko na Tirolskem, h kateremu je bil on prigan, se je zoper nevtrjeno dognanje pritožilo in obrnilo na namestništvo tirolsko, in dobilo je od te oblastnije dovoljenje, da sme Dragotina K. izpustiti s tem pristavkom, da zamore ondi, kjer misli, da ima domovinsko pravico, prositi za potni list. To se zgodi. Okrajno glavarstvo K-sko mu je dalo list, datiran dné 27. marca 1869, s katerim je bil on v V. v bolnišnici za sumljivega izrečen.

Namestništvo v gornji Avstriji, kateri je okrajno glavarstvo V-sko spise poslalo, je te spise deželni vladi solnograjski prepustilo, in je svoje mnenje izreklo, tako, da bi se W-u občina v Rainu na Solnograjskem odkazala, ker se je le ondi o domovinski pravici govorilo, med tem, ko se to v K. na Tirolskem ni zgodilo in pri kateri se je takrat edino

zastran njega obravnavalo, vezala dolžnost, pozvedovati po W-ovi domačiji.

Deželna vlada v Solnogradu je bila vendar tega mnenja, da bi se bilo obravnavanje o W-ovi domovinski pravici vsled njegovega prvega prijetja v občini Haus v K-skem okraju po vsaki ceni v K. na Tirolskem sprožiti moralo; ako se ni zgodilo, ne more to pozneje biti na škodo kaki drugi občini. W. se mora tedaj odkazati Hauski občini v K-skem okraju na Tirolskem, kjer je bil prijet.

Ministerstvo notranjih zadev je dné 7. maja 1869, št. 6799 odločilo: Dragotin W. se po določbi §. 19 točka 4 domovinske postave kot človek brez stanovitnega domovališča Hauski občini v K-skem okraju na Tirolskem odkaže, kajti po W-ovem prijetji dné 31. oktobra 1868 v Hauski občini v K-skem okraju in po dopisu ondešnje okrajne sodnije na kresijsko predstojništvo braunsviško v Blankenburgu o pristnosti njegovih potnih bukvic in o dopustljivosti njegovega odgnanja v Blankenburg je ondi res njegova domovinska pravica dvomljiva postala (v kateri zadevi se je omenjeno kresijsko predstojništvo proti koncu odgovora razločno branilo njegovega priganja in je to opiralo na okoljščino, da ni dokazano, je li on v ondešnji kresiji, za prav mestu Blankenburg pristojen in po kakem načinu), pri katerem pa okoljščina, da je to le sodnija storila, ni odločilna, ker točka 4 §. 19 domovinske postave v tej zadevi ne odločuje, in ker razun tega nepravilno postopanje c. k. okrajne sodnije K-ske, ktera bi tega sumljivega človeka po dostani kazni c. k. okrajnemu glavarstvu oddati imela, ne more in ne sme biti na škodo kaki drugi občini, kjer se je pozneje o njegovi domovinski pravici zopet razpravljalo.

Kdaj se sme silama dovoliti služnost za vodno napravo?

Med mlinarjem Eduardom S-om in med posestnikom na unem bregu mlinskega potoka mlinu nasproti ležečega

zemljišča Viljemom H. je bil že dalje časa prepir, kateri se je vrtel posebno za to, da Vilim H. mlinarju ni hotel dopustiti za mlinarstvo potrebno vtrdbo s tremi na kraj njegovega zemljišča zabitimi zvezanimi stebri, kakor tudi ne zasipanje med zvezanimi stebri ostalega prostora z ilovico.

Ministerstvo poljedelstva je v tej zadevi dné 20. februarja 1872, št. 4987 na korist mlinarja Eduarda S. odločilo, ter v tej odločbi med drugim reklo, da se po §. 32 česke postave o pravici do vode dopustljivo pripoznanje služnost na tujih tleh na korist naprav za napeljevanje vode, strojev in zajezb in ne opira le edino na iz novo napravljene stroje i. t. d., temuč tudi na že poprej napravljene; potem, da se v zgorej navedeni postavi za priznanje takih služnost zahtevana lastnost (ako se po takih napravah veče koristi za narodno gospodarstvo pričakovati zamorejo) tako ume, da ni potreba, da bi se kak absoluten odličen pomen takega početja za narodno gospodarstvo dokazati moral, da tembolj zadostuje to, če iz početja pričakovane narodnogospodarsvene koristi prekose škodo izvirajočo iz pripoznanja služnosti na tuje zemljišče.

Odvetniki imajo revne stranke brezplačno zastopati, akoravno bi se ustno in brez odvetnika obravnovalo.

Odbor odvetniške zbornice ljubljanske je nanašaje se na §. 16 odvetniškega reda dné 6. julija 1868, drž. zak. št. 96 zavrnil prošnjo nepremožnih zakonskih A. za postavljenje brezplačnega zastopnika v pravdi za ustno ravnanje pripravno, katero mislita pri c. k. mestno odredjeni okrajni sodnji ljubljanski zoper B. začeti, ker odvetnik ni v vseh primerljajih, v katerih stranka po postavi po odvetniku mora zastopana biti, vezan, jo brez plačila zastopati.

Nadsodnija je na pritožbo zakonskih A. gledé na to, da je pritožnikoma po §. 17 sodn. reda na voljo dano, tožbo ustno ali pismeno podati, da se po navedenem odvetniškem

redu, kar se tiče obravnavanja in zastopanja, ni nič spremenilo, da pa pismena tožba ne potrebuje podpisa kakega k sodnijstvu spadajočega odvetnika, zakonskima A. dovolila v prošeno postavljenje brezplačnega zastopnika v njuni pravdi, katero še le mislita zoper B. začeti.

C. k. najvišja sodnija je zavrgla priziv zborniškega odbora, v katerem se je povdarjalo to, da bi se zastopnik brez plačila prošnikoma samima po §. 17 sodn. reda le za sestavljenje tožbe dati imel, ker se določba §. 17 sodn. reda ni nič spremenila po §. 16 odvetniškega reda dné 6. julija 1868, št. 96, in ker je za pismeno izpeljavo pravde pri c. k. mestno odredjeni okrajni sodniji v Ljubljani, kjer je več kot dva odvetnika, podpis vlog po ukazu ministerstva za pravosodje dné 5. julija 1859 drž. zak. št. 122 predpisan.

(Odločba najvišje sodnije dné 8. novembra 1871, št. 13456.)

Opomba. C. k. najvišja sodnija je z rzsodbo od 3. novembra 1870, št. 13083 sama bila izrekla, da odvetnik ni dolžen koga brezplačno zastopati v vseh primerljajih, v kterih po postavi ne mora biti zastopana po odvetniku. Vendar v tem slučaju na sedežu sodnije ni bilo nobenega odvetnika, torej je najvišje sodišče le tam, kjer ni vsaj dveh odvetnikov, in kjer torej odpada vsaka sila zastopanja izključilo zavezo odvetnikov do brezplačnega zastopanja. — Pri nas se premalo rabi pravica do brezplačnega zastopanja v prvdah za priznanje otečestva proti nezakonskemu očetu vsled §. 163 obč. drž. zak., ker so najdenišnice odpravljene in torej dežele niso več dolžne rediti nezakonskih otrok. Ako se ne prisili večkrat premožen oče, da izvršuje to svojo postavno dolžnost, se taki nesrečni otroci ali zanemarjajo, ali pa pripadajo občinam, ktere namesto očeta morajo po več let in včasi tudi celo življenje živiti take zapuščene sirote. Da se temu pride u okom, ne treba druga, kakor ubožni in krstni list, da postavljeni varuh otroka brez vseh sitnosti dobi brezplačnega zastopnika proti otrokovemu očetu.

Vpeljanje dražbinega kupca v posest prodanega zemljišča. (§. 339 obč. sod. post.)

Na prošnjo kupca nekega po izvršbi prodanega posestva se je njemu še pred prisojilom posestva dovolila vpeljava v užitek kupljenega nepremakljivega zemljišča in izvršba uradnemu služabniku zaukazala s tem pristavkom, da mora, ako bi bilo treba, izvršenca siloma spraviti iz stanišča.

Nadsodnija je to določbo, kolikor je vpeljavo kupca v užitek omenjenega posestva zadela, potrdila, to pa, kar je izvršencema s razstavitvijo žugala, zavrgla in sicer gledé na to, da gre kupcu po dražbinih pogojih užitek od dne kupitve na dražbi, on tedaj tudi vpeljavo v užitek zahtevati sme; da pa vendar s tem ni dejanska posest nepremakljivega blaga zvezana, in da se mora po §. 339 sodn. reda kupljeno posestvo kupcu izročiti le potem, kadar je kupec skupilo póplačal ali plačilne obroke zavaroval ali kadar se je sploh z vdeleženci pogodil; za voljo česar, ker to ni dokazano, se dozdajni lastnik ne sme razstanoviti.

C. k. najvišja sodnija je potrdila prvosodnijski odlok, ker — tako razlogi — deželna sodnija kot izvrševalna in realna sodnija ima po §. 339 obč. sodn. reda oblast, ne le kupljeno posestvo kupcu v last izročiti, temuč tudi na podlagi dražbinih pogojev dražbo izpeljati, k temu pa tudi spada kupčeva vpeljava v pravice, njemu po pogojih gledé na kupljeno posestvo dane, ker se za to izpeljavo najprej še ne govori po določbi §. 339 obč. sodn. reda o izročitvi posestva v kupčevo last in o izdaji prisojila, tedaj tudi ne o izpolnitvi zoper upnike prevzetih dolžnost, temuč le o zvršbi dražbinih pogojev; ker se mu je dalje, akoravno se tudi po teh pogojih kupcu od dražbinega dneva in po vložitvi 10 % zneska kupnine ni razločno pripoznal vstop v dejansko posest kupljenega posestva, temuč le njegov užitek, vendar le dal užitek brez kake stesnjave, to neomejeno pripoznanje užitka kupljenega posestva pa predumi in zapopada njegovo dejansko

posest tembolje, ker mora kupec vendar po drugi strani od kupnine od dražbinega dnéva obresti po 6 % plačevati, in ker ga zadenejo vsa bremena in davščine, kakor tudi vse nesreče, v teh dolžnostih se pa ne razvidi stesnjava užitka posestva po izločitvi od dejanske posesti nepremakljivega blaga, tedaj kupcu po pogojih gre vpeljava v dejansko posest, ker se dalje s to njemu priznana posestjo in neomejenim užitkom ne more zediniti izvršenčevo stanovanje v enem prostoru kupljenega posestva, kar bi kupčevo pravico motilo, tedaj k izpeljavi dražbe zastran kupca tudi spada razstanovitev izvršencev, v tej zadevi se pa dražba pri kakem vpiranju izvršencev le z njuno razstanitvijo veljavno zgoditi zamore, in se tudi podaljšanje obroka za razstanovitev ne potrebuje, ker je od dražbinega dneva, od kterega sem gre kupcu užitek in dejanska posest kupljenega posestva, dovolj časa preteklo, da bi se bila podvrgla izvrševanju te kupčeve dražbine pravice.

(Odločba najvišje sodnije dné 19. decembra 1871, št. 15078.)

Postava od 29. marca 1872

o zvrševanju razlastilnih razsodb v železnocestnih stvarh

(veljavna za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane, samo ne za Tirolsko in Predarelsko).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. Kadar se je v kateri izmed kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru, razun Tirolske in Predarelske, ob posilni razlastitvi za kako železnico s sodnjo cenitvijo našla dolžna odškodnina, se devanje v posed ali užitek razlašćene stvari, ki po plačani ali v hrambo dani odškodnini, kakor je bila izračunjena, nastopi vsled zvršila razlastilne razsodbe, ne more ustaviti ne s tem, da se cenilo izkuša izpodbiti po sodnjih stopinjah, niti s tem, da se pravda začne.

§. 2. Proti sodnjemu dovoljenju cenitve in proti vsem sodnjim naredbam, katere merijo na opravo te cenitve, nij

samostojnega utoka (rekursa); dotične pritožbe se lahko sprožijo v utoku na odlok, s katerim sodišče opravljeno cenitev sprejmlje.

Odlok je obema strankama uradoma vročiti.

§. 3. Ta, komur je bila izprošena razlastilna razsodba, dolžan je osem dni po dnevi, katerega se je nasprotniku vročil odlok, da sodišče sprejmlje izvršeno cenitev, zdržati se vsake premene na razlaščeni stvari.

Ako bi kdo — predno mine ta rok, — prosil sprejembe dokaza na večni spomin o stánu kake stvari, katere se tiče razlastitev, treba je o tej prošnji precej razsoditi, in če se dokazovanje dovoli, na prošnjikovo željo njemu, za kogar je bila razlastitev izprošena, izdati prepoved, da mu se je še ta čas, dokler se ne dovrši dokazovanje, — a to naj se opravi, kar je najhitreje mogoče, — zdržati vsake predrugačbe tistega stanú, katerega na čisto postaviti je namen tega dokaza.

Utok, sprožen proti dovolitvi dokaza ali proti prepovedi predrugačenja, nima odložne moči.

§. 4. V §. 1 oménjena razlastilna razsodba lahko se — kolikor ide za namene pričujočega zakona, — nadomesti z dogovorom, v katerem se stranke z lepa zedinijo o tem, da druga drugi odstopi stvar razlastitve za odškodnino po sodnji cenitvi najdeno, ako k razlastilni razpravi poslani komisar upravne oblasti temu dogovoru pristavi potrjenje, da je bil vsled te razprave sklenjen.

§. 5. Moč te postave se začne s početkom 30. dneva po izteku tistega dneva, katerega je bila razglašena. Ali ona ne veljá za slučaje, v katerih je sodišče pred tem dnevom sprejelo cenitev.

§. 6. Zvršiti to postavo se naroča ministrom notranjih opravil, pravosodja in trgovine.

▼ Budimu, dné 29. marca 1872.

Franč Jožef s. r.

Zastran preskrbljenja nezakonskih otrok po očetu.

Varstvo 17 letne nezakonske Marije P. je tožilo Ljudevita Sch. na priznanje otečestva in na platež kapitala od 500 fl. za njeno preskrbljenje.

C. k. mestno odredjena sodnija v Brnu je z razsodbo dné 4. marca 1871, št. 3783 to zahtevanje vslišala pod tem pogojem, da mati položi glavno prisego o resnični telesni združitvi v postavnem času. Na toženčevo prošnjo za presojo je c. k. moravsko-silezka nadsodnija z razsodbo dné 13. junija 1871, št. 7127 tožno zahtevanje nepogojno zavrnila. Razlogi:

Cecilija P. je vsled krstnega lista A. v samičnem stanu 11. dan januarja 1854 dekle z imenom Marijo P. rodila, za katero je toženec vendar brez obstanja v svoje očestvo v prvih osmih letih starosti za preživljenje na mesec 5 fl. k. d. plačeval, vsled česar se je ona z izreko dné 2. marca 1854 pod št. I. vgovora odpovedala vseh drugih pravic zoper njega.

Sedanje zahtevanje varstva pa ni v postavi vtrjeno, kajti §. 166 obč. drž. zak., na kterega se tožeče varstvo posebno naslanja, se mora razlagati v zvezi z drugimi postavnimi določbami. Po §. 141 obč. drž. zak. imajo tudi zakonski otroci nasproti očetu le tako dolgo pravico na preživljenje, dokler se sami preživiti ne morejo. Nezakonski otroci pa z obzirom na §. 155 obč. drž. zak. ne morejo nikakor več pravic terjati.

Ker je Marija P. že 17 let stara in po izrečenji varstva zdrava in močna, tedaj se sama prerediti zamore, nima torej zoper očeta do daljnega preživljenja in preskrbljenja nobene pravice. Postava veže stariše le pri možitvi njihovih otrok, da jim dajejo priženilo in oziroma balo.

Te pravice imajo pa nezakonski otroci le od svoje matere (§§. 1220, 1231 obč. drž. zak.). V zvezi s temi postavnimi določbami se tedaj §. 166 obč. drž. zak. le tako tolmačiti zamore, da so stariši nezakonskega otroka le takrat,

ako se zarad nezmožnosti za službo sami preživiti ne morejo, vezani ga rediti, in da ima mati svojemu otroku o njegovi možitvi tudi dati priženilo ali balo. Razun teh primerljejev nezmožnosti do službe ali možitve otrok pa ne obstoji za roditelje nobena pravna zaveza, jih preskrbovati in oziroma jim kaki kapital za preskrbljenje plačati, naj si bodo otroci zakonski ali nezakonski.

Na tožnikovo prošnjo za dosojjo je c. k. najvišja sodnja prvosodnijsko razsodbo potrdila. Razlogi:

Znesek od 500 fl. a. v. se za vselej za 17 letno nezakonsko Marijo P. terja od Ljudevita Sch. pod trditvijo, da je on oče nedoletne, nikakor pa ne kot priženilo, temuč za preskrbljenje, tej terjatvi ni tedaj §. 1220 obč. drž. zak. nasproti.

Po §. 166 obč. drž. zak. ima nezakonski otrok pravico, od svojih roditeljev terjati njihovemu premoženju primeren živež, zrejo in preskrbljenje, po §. 170 obč. drž. zak. je starišem dano na voljo, se o preživljenji (živeži) zreji in preskrbljenji nezakonskega otroka med seboj pogoditi, takošna pogodba pa ne more otrokove pravice kratiti; naposled prehaja po §. 171 obč. drž. zak. zaveza, nezakonske otroke prerediti in preskrbovati, enako drugemu dolgu na starišev dediče.

Ta postavna naštetev in sestavljanje zavez starišev do živeža, zreje in preskrbljenja njihovega nezakonskega otroka po vrsti le sčasoma nastane potrebe in toraj njeni pravici primerne in izvlasti okoljščina, da se je o zavezi do preskrbljenja še le nazadnje omenilo, in da so dolžnosti do živeža in zreje, ki se imajo po pravi poti poprej spolnovati, zvezane z besedico „in“ — ne dopušča nobene dvombe o tem, da preskrbljenje ni enako živežu, temuč da zaznamova samostojno obema poslednjima popolnoma različno dolžnost.

Živež in zreja zapopada po §. 672 obč. drž. zak. stroške za hrano, obleko, stanovanje in druge stanovitne potrebe, kakor tudi potrebni poduk; preskrbljenje pa po §. 220

obč. drž. zak. óne stroške, s kterimi se nezakonski otrok stanovitno preskrbeti zamore.

Med tem, ko se potreba in toraj tudi pravica nezakonskega otroka do živeža oziroma zaveza njegovih starišev z njegovim rojstvom prične, in po §. 141 obč. drž. zak. ta zaveza že potem nehá, ko se otrok sam preživiti zamore, se zaveza do njegovega preskrbljenja začne še le veliko pozneje, namreč po dokončani zreji in nastani zmožnosti, samega sebe preživiti, ker se še le potem o kakem stanovitno preživljenju zavarovajočem zaslužku govoriti zamore in se potreba zmaganja s tem združenih stroškov pokaže.

Tedaj ni res, da nezakonska Marija P. zato, ker je že 17 let stara, zdrava in se že sama prerediti zamore, nima nobene pravice več, od svojih starišev oziroma, ker je njena mati Cecilija P., kakor je dokazano, čisto brez premoženja, od svojega očeta terjati njegovemu premoženju primerno preskrbljenje, ta pravica še tim več vedno obstoji.

Ker je Cecilija P. trdila in se pri nasprotnem toženčevem trjenji z glavno prisego dokazati ponudila, da se je on ž njo v času od 31. marca do 31. julija 1853 telesno združil, in ker je on dalje, ako ona to s prisego dokaže, po §. 163 obč. drž. zak. za očeta Marije P. držati in tudi, kakor je omenjeno, po §. 116 obč. drž. zak. svojemu premoženju primeren znesek za preskrbljenje plačati dolžen, je prvosodnijska razsodba opravičena.

(Odločba najvišje sodnije dné 16. januarja 1872, št. 680.)

Svojeróčni podpis dolžnika pod vgotovljevanskim pismom stvara vže pol dokaza glede njegove resničnosti, kteri se more dopolniti z domirno prisego.

Dne 10. januarja 1867 obračunila sta A. dr. Arrigoni in Ivan Sirotić svoje zadeve, i po tem računu priznal je Sirotić, da je dolžan Arrigoni-ju deloma na vzajmljenem denarji, deloma pa na odvetniškem delu vkupni znesek od

643 gld. 55 novč., ter se je obvezal odrajtovati mu zadevne 6% obresti, glede glavnice 565 gld. od onega dneva, glede ostanka 78 gld. 55 kr. pa od 10. januarja 1868 naprej. Ta računski posel zabilježil je verovnik z lastnim pisanjem v svojo odvetniško knjigo, i podnj postavil je dolžnik Ivan Sirotić lastnoročni podpis svojega imena i priimka.

Na temelji tega vgotovljevanskega pravnega posla vložil je dr. Arrigoni tožbo pr. 26. aprila 1869, št. 1617, zastran plateža cele istine s pripadki vred proti Lucini i Suzani, maloletnima hčerima i dedinjama vže imenovanega dolžnika Ivana Sirotića.

Z medrazsodbo od 31. marca 1870, št 1100, katero je popolnoma potrdila tržaška p̄sodnija z rešenjem 1. julija 1870, št. 2864, dopustila je ces. kr. sodnija bolzeška ponujeni dokaz po zvedenih kaligrafih i po svedocih iz teh le razlogov:

Tožitelj opira svoje tožno zahtevanje na sklenjeni račun. On trdi namreč, da je vgotovil 10. januarja 1867 svojo terjatev s pokojnim Ivanom Sirotićem, otcem današnjih toženk, po katerem je on priznal, da mu je dolžan deloma na vzajmljenem novci, deloma pa na odvetniškem delu vkupno svoto 643 gld. 55 kr., kakor bi se vse razvidelo iz odvetniške knjige izpiska pod A. — Ako bi to res bilo, moralo bi se po nalici dvornega dekreta od 12. decembra 1785, št. 502 za gotovo vzeti, da nije se podpisal imenovani Jovan Sirotić v nasprotnikovih odvetniških bukvah na mestu izpisanem i privitem pod A. kakor pod zadolžnico, o kateri govori §. 114 o. s. r. (§. 172. talj.), hčeš, da je hotel potrditi prijetje zajma v vtoženem znesku, temuč je misliti, da je hotel z onim svojim podpisom ustanoviti le dokazno sredstvo glede resničnega obstanka svojega dolga. To je tim gotoveje, ker mora se predmnevati, da je on, nevčiniški nikakoršnega pristavka k svojemu podpisu, pristavil ga kakor dolžnik, i ker bi morala tožena stranka, ako bi se hotelo tudi pripustiti, da je bil podpis napravljen na golem (in bianco), dokazati, da je

nasprotnikova odvetniška knjiga napolnjena bila zoper njegovo (dolžnikovo) voljo z besedami prinešenimi v izpisku pod A. Glede na ta uvaževanja i premišljeva je, da ste toženki ne samo izpodbijale pristnost dolžnikovega podpisa v A., ampak tudi tajile, da je tožitelj njenemu rajncemu ocu kaj gotovine vzajmil, ali odvetniških del opravljal, prikazuje se v nazočem primerljivi velevažen dokaz, kateri je ponudil tožitelj po zvedenih lepopiscih s primerjanjem vprašavnega podpisa z drugimi, ktere je pridjal isti Sirotić k sodnijskima nagodama B. C. in pooblastilu D. Bilo je toraj pripustiti ta dokaz, da se na gotovo postavi pristnost dolžnikovega podpisa v A.

Če prav nije v tem slučaju neobhodno potreben ponujeni dokaz po svedocih, i če prav ne bil nego onaj, ktere ga je ponudil tožitelj po svedoku Petru Cerovci z dokaznim členkom 1. v replici, nekake bitne vrednosti, vzvidelo se je pri vsem tem vsaj za koristno pripustiti tudi ponujeni dokaz glede okolnostij navedenih v dokaznih člencih 2. 3. 4. zaglavnega pisma, ker stoji po navadnem teku reči v ozki zvezi z vprašavnim dolgom, ker nije utožena stranka prigovarjala proti dopustljivosti tacega dokaza, i ker bi se mogla vestniše pripustiti ponujena dopolnitna prisega glede sklenjenega računa, ako bi toli dokaz po zvedencih, koli po pričah za tožitelja povoljno izpal. —

Zvedenca lepopisca sta popolnoma odgovorila trjenju tožitelja, i ker je precej povoljno za-nj izpal tudi dokaz po pričah, obsodil je bolzeški sod z razzsodbo 12. nov. 1870, št. 3575, držeći se v bitnosti načel izraženih v razlogih medrazsodbe, toženki na platež vtožene glavnice, ako bi tožitelj položil dopolnitno prisego glede okolnostij navedenih v vvodu tega členka.

Vsled napovedi priziva od strani tožene stranke potrdila je tržaška nadsodnija se spoznanjem 23. marca 1871, št. 470 razzsodbo prve sodnije iz naslednjih razlogov:

Uvaževaje razloge prvega sodca;

premišljevaje, da je po zvedencih popolnoma dokazana pristnost podpisa Ivana Sirotića pristavljenega k likvidaciji i zadevnem priznanju dolga izšedšega stranoma iz vzajmljenih novcev, stranoma pa iz vgotovljenih odvetniških zaslužeb, kakor je navedeno v odvetniški knjigi, katero je privil tožitelj v izvadku pod *A.*;

premišljevaje, da je ta bitna okolnost potrjena tudi z izpovedbami nesumljivega svedoka Petra Cerovca, iz katerih se razvidi, da so se Ivanu Sirotiću resnično izročevali penazi izviraajoči iz tožitelja pisarnice za njegovega bivanja pri Dantovi slovesnosti na Vlaškem;

premišljevaje, da je po tem takem popolnoma opravičena obsodba tožene stranke na platež vtoženega zneska pod pogojem, da položi tožitelj dopuščeno domirno prisego, — morala se je potrditi prizvana razsoda z obsodbo toženek na povračilo apelacijskih stroškov po §. 515 r. s. (talj.) ter odkazati tožitelju nov obrok od 14 dni, da nastopi dopuščeno prisego.

Vkljub izrednemu previdu potrdilo je dunajsko najvišje sodišče z rešenjem 23. januarja 1872, št. 9556 razsodbi prvih dveh sodnij iz teh-le razlogov:

Pomislivši, da izpisek pod *A.* ne sodržava priznanja glede tega, da je prijel pokojni Sirotić od tožitelja v zajem kak znesek denarja, ampak da omenja le obračunovanje napravljeno med tožiteljem i rajnim Sirotićem gledé njunega vzajemnega dolgovanja i terjanja ter izrekuje gledé odrajtovanja obresti od obadveh zneskov 565 gld. i 78 gld. 55 kr., ktera stvarata dolg Ivana Sirotića proiztekši iz istega obračuna;

pomislivši toraj, da taka istina (dokument) ne dađe se vštovati med one listine privatne, ktere, ako hote davati popolni dokaz, morajo nositi na sebi vse zunajne oblike predpisane v drugem oddelku §. 114 o. s. r. (§. 172. r. s. talj.);

pomislivši, da privatne listine, ktere je podpisal izdajatelj, zasluže navadno postavno moč dokaza (§. 114. o. s. r. §. 172. talj.);

pomislivši, da je po soglasni presoji zvedenih kaligrafov popolnoma dokazano, da je izpisek pod A. podpisal svojeročno dolžnik Ivan Sirotić;

pomislivši toraj, da ne more se v prizvani razsodbi zazreti ni očita krivičnost, ni prelomljenje postave, — bilo je zavrči izredni previd z obsodbo toženk na povračilo preglednih stroškov v smislu §. 398. o. s. r. (§. 515 talj.). T.

Po civilni pravni poti se ima rešiti prašanje, ali ima poprejšni šolski patron še odrajtovati za šolo drva i. t. d.

V pravdi kneza Morica L., posestnika državne grajščine L-ske, zoper skladbi podvržene občine S-ske šole zaradi plačila zneska 76 fl. 50 kr. prvemestniku šolskega odbora za šolsko kurjavo po zimi od 1865. do 1866. leta dajana drva, ktera pravda je pri c. k. okrožni sodnji litomeriški tekla, se je c. k. najvišja sodnja pred vsem v dogovor spustila s c. k. ministerstvom za bogočastje in nauk o vprašanji pristojnosti od omenjene okrožne sodnje sproženem.

To je z dopisom dné 3. avgusta 1871, št. 14853 to reč za razsodbo šolskih oblastnij prirekovalo, ker se meja med sodnijsko in upravno pristojnostjo ne določuje po formalni prošnji tožnikovi ali toženčevi, temuč po objektivnem predvarjanji, ali prepirna davščina izvira iz pravnega razmerja javne ali zasebne reči, ker se v tem slučaju le edino prepira o zavezah iz javnega pravnega razmerja patronstva izpeljevanih, o njih obstanku ali nehanji, izvlasti o načinu pospeševanja deželne postave dné 13. septembra 1864 na te zaveze, s čemur se posebno izključljivo zasebnopravna lastnost naslova nedolga (1431 obč. drž. zak.), na kterege se tožba opira, priznati ne more, ker temveč ta naslov kot le formalen svojo pristojnost določivni materijalni pomen še le dobi po lastnosti njemu nasproti postavljenega naslova dolga, toraj v tem slučaju, v katerem se poslednji na javno razmerje do zaveze povrača, pogodjna reč tožbinega razpravljanja ravno tako

malo za sodnijsko pristojnost razsoditi zamore, kakor bi ona postavim poslednji nasledek bil, če bi se kaka neobstoječa plačana davščina, kaka previsoko izmerjena državna davščina i. t. d. nazaj terjala, ker je dalje tudi posebno vgovor zasebnopravnega vtrjevanja te prepirne zaveze zaradi tega ene veljave, ker se na podlagi tega zasebnega naslova ni terjalo in oziroma tožilo, tudi se ne izključljivo na podlagi tega naslova vgovarjalo; tedaj bi se na ta vgovor k večjemu obzir jemalo, da bi se on izločil iz upravne razsoje in se pridržal posebni sodni vlogi, ker naposled cela tožba tudi formalno le zadeva izvršitev in pravne nasledke upravnih odločb okrajne uradnice v Všti dne 25. oktobra 1865, št. 1545, in češkega namestništva dne 9. januarja 1866, št. 70672, ker očitno vsaka postavna podlaga sodnijske pristojnosti manjka v primerljivi, kjer se nazaj terja na podlagi upravnega ukaza dajano na podlagi kake druge upravne razsodbe.

C. k. najvišja sodnija je vendar dne 17. aprila 1872, št. 3854 glede na to, da po izkazu v tej pravdi že dovršene pravnice obravnave obe stranki ne spodbijate niti do prejšnjega patronstva v L. pisanega ukaza prejšnje okrajne uradnice v Všti dne 25. oktobra 1865, št. 1545, s katerim je bilo zaradi tega, da ta čas vprašanje, ima li šolsko patronstvo grajščine L-ske ostati ali nehati, še ni bilo odločeno, da ima dosedajno šolsko patronstvo pravico dajati po fasiji izmerjeno šolsko kurjavo, da se vendar njemu, ako šolsko patronstvo L-sko še pred minulo zimo 1865—1866 odpade, pridrži pravica, njegove pravice zoper všolane občine vtrjevati, — niti od omenjene okrajne uradnice dne 16. novembra 1865, št. 1648, izdane in od c. k. namestništva češkega dne 9. januarja 1866, št. 70672 potrjene odločbe, da ima do sedaj posestnikom L-ske občine priznано patronstvo, to je zaveza omenjenega posestnika grajščine do dajanja za šolska poslopja v šolski uredbi utrjenega, kot edino v postavi vtrjenega, po §. 1 postave dne 13. septembra 1864 nehati, in da pravice

in dolžnosti, ki so bile s tem šolskim patronstvom združene vsled §. 11 navedene postave, na dotične občine preidejo, da je pa šolskim občinam, ako mislijo, da je posestnik grajščine L-ske, dasiravno je njegovo dosedajno patronstvo čez omenjene šole nehalo, vendar le na podlagi v deželni knjigi vpisane kupne pogodbe dné 24. septembra 1838 zavezan, omenjene davščine v prihodnjič dajati, dano na voljo, na to merjeno domenjeno terjatev po redni pravni poti vtrjevati — temveč ste obe stranki obe odločbi za pravnoveljavni in vezavni spoznali, in da tožnik ravno zarad tega, ker je bila konečnoveljavna razsodba šolskih oblastnij o nehanji njegovega edino v postavi vtrjenega patronstva in o prenosu s tem združenih pravic in zavez na dotične šolske občine že 9. dan januarja 1866, tedaj dolgo pred iztekom zimskega časa 1865 — 1866 izdana — na podlagi v njegovo korist v odločbi c. k. okrajne uradnije v Všti dné 25. oktobra 1865, št. 1545 storjenega pridržka, zahteva svojo dozdevno pravico do povračila zoper skladbi podvržene občine S-ske šole za drva za šolsko kurjavo po zimi 1865 — 1866 potrebna iz zasebnopravnega naslova nepostavnega dajanja, in da pa tožene skladbi podvržene občine tej pravici do povračila bistveno zopet nasproti stavijo svoj v namestništveni odločbi dné 9. junija 1866, št. 70672 za vtrjevanje po redni pravni poti pridržani vgovor, da je tožnik do daljnega dajanja drva za S-sko šolo, dasiravno njegovo patronstvo neha, iz vknjižene kupne pogodbe zavezan, da je bil toraj on drva za šolsko kurjavo tudi v zimskem času 1865 — 1866 dati zavezan — — razsodila tako, da so za omenjeno pravdo, njeno obravnavo in razsojo sodnijske oblastnije pristojne, in je c. k. okrožni sodniji litomeriški velela, da naj stori, kar ima po postavi storiti.

Višjih sodnij je v zapadni Avstriji devet, na Bavarskem pa pri 4,800.000 stanovnikih sedem, torej pride v tem kraljestvu na 700.000 prebivalcev ena višja sodnija. Pri nas so tako razdeljene: Na Tirolskem in Predarelskem v Inspruku za 850.000 ljudi; na Dalmatinskam v Zadru za 400.000 lj.; na Primorskem (Istra, Trst, Gorica) v Trstu za 520.000 lj.; na Spodnje- in Gornje-Avstrijskem in Solnograjskem pa v Beču za 3,200.000 lj. le ena; na Štirskem, Kranjskem in Koroškem v Gradci za 1,800.000 lj. tudi samo ena; na Moravskem in Silezkem za 2,300.000 lj. samo ena v Brnu; na Gališkem, Krakovskem in Bukovinskem za 5,000.000 lj. dve višji sodniji v Lvovu in Krakovu; na Českem za 5,100.000 lj. tudi samo ena v Pragi. Da to ni prava razmera, je na prvi pogled razvidno. Višje sodnije poslednje imenovanih dežel so torej primorane razdeliti se v več odlomkov ali odsekov, ker sicer ne bi mogoče bilo izdelovati ogromno gradivo in sicer v mnogovrstnih, tudi malenkostnih kazenskih rečeh, potem v trgovinskih, menbenih in rudarskih zadevah, v navadnih državljskih pravadah in v neprepirnih rečeh, zadnji čas tudi o vojaških osovah. Da to razkosanje ni koristno starodavnemu razlaganju postav in načelnemu stanovitno dobremu pravosodstvu, kažejo žalibog le pregostokrat nasprotno razsodbe v popolnoma enakih primerljajih. Pričakovati se sme, da bode nova uredba sodnij z novimi postopniki v državljskih in kazenskih rečeh tudi tej pomanjkljivosti odmogla in da se vsaj za en milijon Slovencev vstanovi višja sodnija v zemljepisnem središču — v Ljubljani. Ta želja je oprta na znanstvene in dejanske razloge, torej se bode prej ali slej tudi izpolnila, ker nima nobenega političnega ali narodnega zadržka proti sebi. Ravno tako se naj drugot pomnoži oziroma primerno razdeli število višjih sodnij, da se lezej ohrani svetost pravosodja.

Postava od 29. marca 1872 o izvrševanju razlastilnih razsodb v železnocestnih zadevah, katero naš list prinaša na strani 239., je vsega preudarka vredna, ker vstanovljuje bistveno premembo položaja razlastenih, torej obračamo pozornost občinstva na to novo postavo. Da med tem zadeti posestniki ne bi škode trpeli vsled neznanja določil te nove postave, je ministerstvo znotranjih zadev izdalo poseben razpis, po katerem se imajo razlastenci podučiti pri rabi te postave o njenem obsegu. Pred vsem je važno, da stranke zvejo za omejitve gledé na razveljavljenje cenitev po §§. 1. in 2. nove postave, ob enem pa se tudi podučijo o določbah §. 3., ki se ozira na dokazovanje za tako imenovani večni spomin, posebno kar zadeva tam odločeni osemdnevni obrok (termin). Dalje se ima povedati strankam, ktere sklenejo v §. 4. omenjeni dogovor namesto razlastilne razsodbe, pri potrjenji tega dogovora po političnem komisarji, da določbe nove postave veljajo tudi za cenitev, ktera sledi po tem dogovoru. Ker se dan današnji dosti železnic dela, obračamo torej pozornost čestitih bralcev na te bistvene premembe, da jih o pravem času uvazijo.

V zakonskih zadevah so po postavi od 4. julija 1872, št. 111 drž. zak. izločene od opravil deželnih namestništev oziroma predsedništev in spadajo od 6. septembra t. l. naprej na prvi stopinji v področje okrajnih glavarstev, v mestih pa z lastnim statutom v področje mestnega magistrata naslednje:

Dovoljenje za opuščenje 2. in 3. oklica; v silnih primerljajih tudi dovolitev opuščenja vseh treh oklicev; dalje razsodba o tem, alj se sme v smrtni nevarnosti pri pomanjkanji krstnega ali rojstvenega lista poroka opraviti in zadnjič podeljenje oprostivte (dispense) dopustljive po §. 120 obč. drž. zak., ako se zakon neveljaven izreče, razveže ali z moževno smrtjo razdere, gledé na novi zakon žene.

Dogovor na škodo izida javnih dražb. Dekret dvorne pisarne od 6. junija 1838, št. 73 zbirke polit. post. in zankaz od 30. septembra 1857, št. 198 iste zbirke, da zapade globi od 1—100 gl. ali zaporu od 6 ur do 14 dni tisti, kateri se dogovori, naj se kdo pri kateri koli po oblastnji naročeni javni dražbi zaveže ne dražiti priti, ali naj bi samo do odločenega zneska ali sicer v povedani izmeri dražil, ali se sploh draženja ne vdeležil.

Omenjeni dekret določuje tudi, da se ne more tožiti na spolnenje zaveze, ktera takošen dobiček obljubuje ter se sklicuje gledé na to, kar se je pri taki priložnosti zares plačalo ali sicer izročilo, na §. 1174 obč. drž. zak., vsled kterega se more dana reč nazaj terjati. Vendar imenuje ne samo omenjeni dekret dvorne pisarne od 6. junija 1838, temuč tudi §. 1174 obč. drž. zak. take dogovore »nepripuščene«, jih torej izrekajo ne samo za netožljive, ampak tudi za prepovedane, ki so bili prepovedani, da se pride v okom poškodbam na premoženji, torej iz policijskih obzirov in se imajo po takem tudi policijsko kaznovati. To tem več velja, ker se po navedenem dekretu zavoljo takega nepripuščenega dogovora veljavnost dražbe ne more spodkopati in bi se sicer darovatelj za doprineseenje prepovedanega dejanja, s katerim je tretje osebe poškodoval, še s tem podpiral, ako bi pravico imel svoje daritve nazaj terjati. Dvorni dekret od 16. oktobra 1797, št. 40 zb. pol. post. imenuje take dogovore 'celó prekanske ali goljufive, torej se z njimi, na kolikor niso kaznjivi po občnem kazenskem zakoniku, temveč ima ravnati kot policijskimi prestopki. Ako ravno po omenjenem dekretu od 6. junija 1838 zavoljo takih nepripuščenih dogovorov dražba sama ni neveljavna, vendar vtegnejo po dekretu od 16. oktobra 1797 ta nasledek imeti, da višje oblastnije takih dražbinih obravnav ne potrdijo, kjer je to potrebno, kakor pri državnih, založnih in vstanovnih rečeh.

Prestopek zoper posvečevanje praznikov. Trgovec J. St. v Hermanmesteci je vkljub večkratnemu opominovanju svojo prodajalnico, blizo cirkve nek praznik med veliko božjo službo odprto imel. Mestni zastop ga je torej zavoljo prestopka člena 13. postave od 13. maja 1868, št. 49 drž. zak., po kateri se med veliko božjo službo ima vse blizo cirkve opustiti, kar bi vtegnilo praznovanje motiti ali zavirati, obsodil na globo 5 gl. v ubožni zalog. To rásodbo je na trgovčevo pritožbo potrdilo okrajno glavarstvo z Hrudimu in ravno tako tudi namestništvo v Pragi. Vendar J. St. še ni miroval, temuč se je v neki vlogi še pritožil na državni zbor, kateri jo je izročil vladi v rešitev. Ministerstvo znotranjih zadev jo je vendar z razpisom od 9. oktobra 1869, št. 14418 na kratko vrnilo. — V svobodni Ameriki se nedelje in prazniki drugače spoštujejo, kakor tu in tam v naši državi, ktera ima ogromno večino 28 milijonov katoličanov.

Postava

za Krausko vojvodino zastran rabe, napeljevanja in vračanja voda (dež. zak. VII. izdan 26. julija 1872) se glasi:

O rabi vodá.

§. 1. Vsakteremu je pripuščena na javnih vodah navadna, brez posebnih priprav mogoča, enako rabo družih ne izklepajoča raba vode za kopanje, pranje, napajanje, plavljenje in zajemanje, potem za pridobljevanje rastlin, blata, prsti, peska, proda, kamenja in ledu, na krajih za to rabo ne prepovedanih, kolikor se s tem tek vode in bregovi ne poškodujejo, tuja pravica ne žali, in se nikomur škoda ne dela, vendar pa se morajo policijski predpisi spolnovati.

§. 2. Za vsako drugo rabo javnih vodá, razun v §. 1. imenovane, kakor tudi za vsako narejanje ali prenarejanje za to potrebnih priprav in naprav, ktero ima vpljiv na lastnost vode, na njen ték ali njeno višino, ali ktero vtegne bregove poškodovati, se mora poprej dobiti dovolitev pristojnih politiških oblastnij.

Ta dovolitev je tudi pri zasebnih (privatnih) vodáh potrebna, ako ima njih raba kak vpljiv na tuje pravice ali na lastnost, ték in višino vode v javnem vodovji.

§. 3. Med dela na vodi, za katerih narejanja je potrebna dovolitev pristojne politiške oblastnije po §. 2., spadajo posebna gonila in jezila.

Tudi za njih preuredbe, ako imajo kak vpljiv na ték, strmec ali porabo vode, se mora poprej dobiti dovolitev pristojne politiške oblastnije.

§. 4. V pismu, ki ga dá politiška oblastnija zastran dovolitve, se mora določiti kraj, méra in način vodne rabe. Pri tem se smejo, ako to zahtevajo razmére, določiti posebni pogoji, ki splošno vodno rabo uravnava in varujejo, ter se zna tudi dovolitev dati samo za določeni čas ali proti temu, da se lahko prekličé.

§. 5. Koliko vode se sme porabiti, to določuje politiška oblastnija oziraje se na eni strani na potrebo prosilca, na drugi pa na to, koliko vode se more še oddati z ozirom na spremenljivi stan vode. Ta poraba se ne sme nikdar tako daleč raztegniti, da bi občine in vasi ob kakem ognju in njih prebivalci pa za namene svojega gospodarstva trpeli pomanjkanja vode.

§. 6. Dovoljene naprave in priprave ima lastnik tako narediti in vzdrževati, da puščajo vodi in ledu kolikor je mogoče neoviran odtok, da ne delajo ribštvu in drugim vžitkom nobene nepotrebne težave ali škode in da se voda ne trati.

Ako bi dotičnik dokazal, da se ni ravnalo po ti naredbi, naj na njegovo prošnjo v primernem obroku politiška oblastnija zapové odpravo teh napak, in ako je obrok zastoj pretekel, naj se napake odpravijo na stroške zamudnikove.

§. 7. Ako se zastajanja, podmakanja ali druge poškodbe, ktere so nasledek kake zajeze, morejo odpraviti tako, da se zajeza niže postavi ali prenaredi, brez da se gonilna moč naprave zmanjša, tedaj morajo lastniki naprave, če tega poškodovanja niso sami krivi, na stroške poškodovanih ali sami zajeze niže postaviti ali prenarediti ali pa to poškodovanim prepustiti; ako pa so sami krivi, tedaj morajo to na svoje stroške narediti.

Kedaj se sme to zahtevati in kako se ima to uravnati, to razsoja politiška oblastnija, ne kratač določbe §. 66.

§. 8. Ako se iz vodotoča, po katerem je voda na gonilo napeljana ali iz zajeze, kjer voda zastaja, lahko voda dobiva za gospodarske namene brez škode gonila, tedaj mora posestnik gonila pripustiti, da se iz njegove naprave voda jemlje.

Vendar pa ima pravico od tistih, ki vodo tudi rabijo, terjati donesek za narejanje in vzdrževanje naprav, ktere oni z njim vkup uživajo; ta donesek se določuje po upravni poti po meri uživane vode.

§. 9. Pri vseh gonilih in jezilih se mora dopuščeni najviši — in ako je kdo zavezan, vodo na določeni višini imeti — tudi dopuščeni najnižji stan vode na stroške lastnika teh staveb in naprav zaznamovati po stebrih (vizirah ali štokih) ali drugih stanovitnih jezilnih merah. Ta zaznamba se ima pri gonilih in zajezah, ki se bodo na podlagi te postave ustanovile, precej pri ustanovitvi narediti, pri že obstoječih takih stavbah pa, ktere še nimajo teh zaznamb, se morajo napraviti v dveh letih od dné, ko je ta postava v veljavo stopila. Steber (vizira, štók) se mora postaviti na tako mesto, kjer se lahko opazuje, kjer dotičniki lahko do njega pridejo, ter ga morajo vzdrževati ti natančno po pravilih umetnosti in tako, da je kolikor mogoče zavarovan pred nalašnim premikanjem, kakor tudi pred razdjanjem po času in naključbi.

§. 10. Kadar voda nastopi čez višino po jezilni meri postavljeno, mora jezila lastnik zatvornice odpreti, tudi vse ovire odstraniti, da voda odteče in pade na pravilno višino jezilne mere.

Ako on tega ne stori, imajo tisti, ki potém v nevarnost ali škodo pridejo pravico, zahtevati, da se ta odtok napravi po krajni policijski oblastniji na stroške in nevarnost zamudnega lastnika, pridrževaje si pravico do odškodovanja.

§. 11. Kakošna mora biti jezilna mera in kako se mora ravnati, ko se postavlja, se bo določilo po ukazih.

§. 12. Pravice do vodne rabe, ktere se v oblastnijskem dovolilnem pismu ne glasijo izrekoma na osobo prosilca, prehajajo na vsakokratnega lastnika tiste naprave ali posestva, za katero se je dala ta dovolitev. Ako se hočejo take pravice odločiti od prvotne naprave, in prenesti na drugo napravo ali posestvo, se sme to le zgoditi s privoljenjem tiste oblastnije, ki sploh dovolitev daje.

§. 13. Če se iz javnih vodá napelje voda v pretoke (kanale), bajeje ali vodovode, ki služijo v privatne namene, se je pri rabi ali porabi vode natanko držati pogojev, pod kterimi se je to dovolilo. V dvombi se je držati tega pravila, da je dovolitev in pridobitev pravice do vodne rabe utesnjena toliko, kolikor je naprava upravičenega potrebuje, z odvéčno vodo pa obrača državna uprava.

§. 14. Ako se na podlagi državne postave §. 4. lit. a. voda, ktere lastnik ne potrebuje, podeli komu drugemu v rabo, tedaj se mora v dovolilno pismo, ktero daje državna uprava in jo naredi po predpisu §. 4., zapisati vselej tudi ta pogoj, da mora tisti, ki je dobil pravico do vodne rabe, tudi to pravico porabiti v primerno odločenem času, sicer vgasne dovolitev te pravice.

Tudi takrat se sme izreči, da je podeljena pravica do rabe vgasnila, ako se določena odškodnina ni odrajtala upravičencu tako, kakor mu gre.

§. 15. Rudarska postava določuje, doklé gredó pravice rudarskih podvzetnikov do vodá iz rudnikov odtekajočih, in ktere vodne pravice rudarji sploh imajo.

§. 16. Raba vodovja za plavljenje lesá se uravnjuje po gozdarski postavi in po plavbenih redih, raba vodovja za ribštvo pa po ribštvenih redih (postavah).

§. 17. Podvzetniki naprav za namakanje, potem podvzetniki gonil in jezil, od kterih ustanovitve se sme pričakovati obilen dobiček za narodno gospodarstvo, smejo po besedah državne postave §. 15 lit. b zahtevati, da se jim za napeljavo in odpeljavo vode, kakor tudi za narejanje potrebnih jezil, zatvornic in družih priprav dopusté proti primernemu odškodovanju na tujem zemljišču pristojne služnosti (servitute), ali da se jim, kakor si lastnik zemljišča izvoli, potrebni svet odstopi. Tej posilni pravici pa niso podvržena poslopja z dvorišči in hišnimi vrta k njim spadajočimi.

Ako bi pa po taki napravi zemljišče za lastnika zgubilo primerno rabljivost, tedaj sme on terjati, da se mu odkupi celo to zemljišče.

§. 18. Podvzetniki, ki narejajo nepokrite prekope in vodotoke (kanale) imajo razun dolžnosti v §. 491 obč. drž. zak. njim naloženih, tudi še to dolžnost, da morajo napraviti in vzdrževati potrebne mostove in brvi, ki vežejo obojestranske bregove, pri visoko zidanih vodovodih in vodotokih pa tudi potrebne prehode in tiste naredbe, ktere so potrebne za ohrambo in varstvo oseb in lastnine.

§. 19. Lastnik zemljišča, ktero se v korist kakega podvzetja obteži s služnostjo (servitute), dobi pravico, da sme sovživati dotično napravo proti temu, da plačuje primeren donesek k stroškom za napravljanje in vzdrževanje; ta donesek se po tem ravná, koliko vode porabi; ali to vživanje vode ne sme biti namenu naprave v škodo in nevarnost.

Ako se sovživanje zahteva še le potem, ko je naprava že v delu ali dodelana, tedaj mora to vživanje zahtevajoči lastnik plačati po pre naredbi potrebne stroške.

Koliko ti stroški znašajo, to razsodi pristojna politiška oblastnja, ako se dotičniki niso med seboj dogovorili. (Dalje sledi.)

Nemški pravoslovci imajo letos svoj 10. veliki zbor v Frankobrodu dné 28. do 31. avgusta t. l. Ta zbor ima svoj stalni odbor v Berolinu iz vseh pravniških stanov. Družtvenikov je lani imel 2552 in sicer v nemških deželah 2169, v Avstriji 379, Belgiji, na Ruskem in Ameriki pa 4. Obravnovala se bodo imenitna prašanja posebno dejanskega zapopadka, med kterimi je nasvet zastran skupnega menbenega prava za vse evropske države in združene severno-amerikanske, kar bi izdatno pospeševalo mednarodno trgovino in mednarodni up. — Na Slovenskem bi zbor pravnikov v okoliščih višjih deželnih sodnij v Gradci in Trstu marsiktero zadevo razjasnil in pripravil glajšo pot namenjenim in času primernim novim naredbam, ker sicer posamezni v negotovosti tavajo in svoje najboljše moči brezkoristno strošijo.

Kazen je bil na Slovenskem nekđajni davek podložnikov od dominikalnih zemljišč in sicer večji od desetine, ker se je navadno že sedmo zrno računilo. Več besed še je ohranilo spomin na ta davek

post.: kaznenik, kazno žito in kazenske njive med Krškim in Kostanjevico na Dolenskem. Na Štirnškem se je ta davek odkupoval s tlako in desetino in je torej prišel pod zemljiščno odvezo, v nekterih drugih deželah pa je brez odškodovanja nehal. Za zgodovino starega slovenskega prava bi zanimiva bila obširna razprava o »kazni«, za katero prosimo našega starinoslovca g. Davorina Trstenjaka.

Lovske postave segajo v nekterih umno obdelanih pokrajinah živo v narodno gospodarstvo in ker še je pri nas veljaven lovski patent od 18. februarja 1786 in več poznejših predpisov zlasti od leta 1849. in 1859., bi za lovce in gospodarje koristna bila sestava vseh dotičnih še sedaj veljavnih postavnih določb tudi gledé na prihodnje postavodajstvo, da se enkrat izdela jasna in sedanjemu stanju gospodarstva primerna deželna lovška postava, med tem pa lovci in posestniki obdelanih zemljišč ovarjejo škode, katero vzroči divjačina. Prosimo torej očitno strokovnjaka v tej zadevi, g. Dra. Henrika Dolenca, c. k. sodniškega pristava v Ložu, naj nam blagovoli spisati toliko potreben poduk v tej zadevi, ker oboje, divjačina in razni poljski pridelki, sega v narodno gospodarstvo, torej se prva ne bi imela popolnoma vničiti, drugi pa ne preveč v škodo pripraviti.

Kako se ima črez štempeljske marke pisati? C. kr. davkariji v Radolci je bila predložena slovenska pobotnica, na kateri so bile štempeljske marke malo više nad spodnjim zelenim poljem prepisane. Taka raba štempeljskih mark je dobila sledeči odgovor: »Herrn Cooperator Johann Žan, Mitterdorf. Die Quittung über die Congruaergänzung pro II. Quartal 1872 ist ungültig, denn die Stempelmarken müssen so angeklebt sein, dass nur über das grüne untere Feld geschrieben wird. Wollen daher gütigst mit Postwendung eine neue Quittung dem Steueramte senden. K. k. Steueramt Radmannsdorf, 2. Juli 1872.

Schubitz m. p.
St. Ehr.

Urbantschitsch m. p.
Cont.«

Ukaz c. k. finančnega ministerstva od 28. marca 1854, št. 70 drž. zak. sicer naročuje, da se imajo marke tako prilepiti, da pride na prvi strani ena vrsta pisarije (vendar ne naslov in ne podpis) črez marko, ki se torej ima na zelenem polji prepisati; vendar razpis istega ministerstva od 10. marca 1855, št. 10362 omenjeni ukaz razjasnuje tako, da sicer naredba tega paragrafa na to meri, da se ima marka samo na zelenem polji prepisati, ako pa je tudi pravilno prilepljeno marko kdo v prostoru štempeljskega znamenja torej z dvema ali več vrstami prepisal, se nima, ako ni drugih pomislikov, z njo tako ravnati, kakor da se z njo ne bi bilo zadostilo štempeljski dolžnosti. Večja strogost se pri rabi štempeljskih mark nikjer več ne nahaja, ako je tudi samo ena vrsta malo nad zelenim poljem črez marko zapisana, torej se nam zgorej omenjena pobotnica ne zdi neveljavna, ker bi se smela črez zeleno polje še ena vrsta prepisati.

Imenovanja: E. Eduard Hoffman pride iz Breže za c. k. okrajnega sodnika v Metliko; g. Janez Potočnik pa iz Koroškega v Šoštanj; g. Luka Svetec, c. k. biležnik se preseli v Litijo; g. France Tomšič je postal svetovalec c. k. više sodnije v Gradcu; g. Lovro Ratek, c. k. pristav v Ljubljani pride za okrajnega sodnika v Ribnico in g. Anton Leskovic, c. kr. pristav v Kočevji ravno tam za pristava.

Obseg: O potepinstvu. — Veljavnost zaveze obresti od ktere glavnice plačevati v polni izmeri brez vsakega odtegovanja. — Za dejanje hudodelstva javne posilnosti po §. 81 kaz. zak. je potrebno, da je rabljeno pretenje oblastnijsko osebo zares v strah pripravilo. — Menjično zastaranje se ne pretrga s priznanjem resničnosti dotične menjične terjatve. — Predpisi zastran zidanja novih in popravljanja že obstoječih stavb blizo parovoznih železnic. — Motenje posesti ni omejeenje občinskega vodotoka. — §. 456 obč. drž. zak. ne velja za primerljaj izvršne rubeži tujih reči. — Gostilničar je odgovoren za robo popotnikov, ktera je bila prinešena v njegovi družini pristopne prostorije. — Pristojnost političnih ali šolskih oblastnij zastran davščin šolskim in cirkevniim služabnikom in zastran prepisa šolskega nepremakljivega imetka. — O naredbah politične izvršbe se ne more toževati pred rednim sodnikom. — Z izvršbo se pretrga zastarenje na tri leta omejene predprave davkov in zemljiščne odveze. — Za mrtvega se sme izreči, kdor je bil v krvavi bitki, akoravno ni dokazano, da je bil smrtno ranjen. — Kdo je »delavec«, za ktereга ima stroške ozdravljanja plačevati tisti, ki mu delo daje? — V §. 6. ces. patenta od 10. oktobra 1849, št. 412 drž. zak. zemljiščnim in hišnim posestnikom pristoječa pravica se z neizvrševanjem izgubi in se pozneje ne oživi več. — Ako se za brezplačno zastopano stranko izterja kaj denarja, se imajo njenemu brezplačnemu zastopniku iz tega plačati ne samo gotovi stroški, temuč tudi zamuda in zaslužek. — Pozvedba zvedencev oziroma precenba na večni spomin se ima na zahtevanje razlastenca tudi brez dokaza nevarnosti v zamudi in ne gledé na nasprotnikove vgovore dovoljevati, ako lastnik ni zadovoljen z odškodnino po upravni poti izrečeno. — Pridobitev vknjižene terjatve po izbrisu vsled plačila opravljenem pri skupno zastavljenem posestvu. — Razpis c. k. ministerstva za deželno brambo od 10. maja 1872, št. 3791 zastran preskrbljenja deželnih brambovcev, ki so o svojem službovanji v stoječi vojski postali nezmožni. — Soud političnega društva sme le biti, kdor je dopolnil 24. leto svoje starosti. — Odgovornost zemljemerca za nesrečo pri delanji železnice vsled podkopanja zemlje. — Vgovor neprištetega denarja se zavrže zavoljo nedoločnosti prisega. — Občinski ponočni čuvaji spadajo k osobam v §. 68 kaz. post. navedenim in njih razžaljenje je prestopok §. 312 kaz. post. — Tožba železniškega društva zastran ničnosti v razlastilnem ravnani opravljene in s pritožbo ne spodbijane cenitve zemljišča ni pripustljiva. — Sodnijsko pozvedovanje o domovinskem pravu ni odločilno. — Kdaj se sme silama dovoliti služnost za vodno napravo? — Odvetniki imajo revne stranke brezplačno zastopati, akoravno bi se ustno in brez odvetnika obravnovalo. — Vpeljanje dražbinega kupca v posest prodanega zemljišča. — Postava o zvrševanji razlastilnih razsodeb v železnocestnih stvareh. — Zastran preskrbljenja nezakonskih otrok po očetu. — Svojeročni podpis dolžnika pod vgotovljevanskim pismom stvara že pol dokaza gledé njegove resničnosti, kteri se more dopolniti z domirno prisego. — Po civilni pravni poti se ima rešiti prašanje, ali ima poprejšni patron še odrajtovati za šolo drva. — Vodna postava.

 Uredništvo „Pravnika“ in urednikova odvetniška pisarna je na trgu sv. Jakoba št. 139 (v Virantovi hiši), 2. nadstropje.

Natisnil J. Rud, Milic v Ljubljani.